RB.s.1753

½ AR > – [illegible]

£260=

3-3-4

Gedye Cowan
Valleyfield
April 11 1867.

To The Revd
D. Macintyre
of Glenaray
from the Author

Edin. May 1815

THE

FIRST BOOK

FOR

CHILDREN,

In the Gaelic Language,

COMPOSED BY

ALEXANDER M'LAURIN.

Train up a Child in the way he should go, and when he is old he will not depart from it. Prov. xxii. 6.

EDINBURGH:

PRINTED FOR
THE SOCIETY FOR THE SUPPORT
OF GAELIC SCHOOLS,
By A. Balfour;
AND SOLD BY OLIPHANT, INNES, AND WAUGH; MANNERS AND MILLER; AND WILLIAM WHYTE, BOOKSELLERS.

1811.

LIBRARY OF SCOTLAND
NO
1992

AN

CEUD LEABHAR,

A CHUM

LEUGHAIDH NA GAELIC

A THEAGASG

DO CHLOINN NAN GAEL.

AIR

A Chur ri Cheile,

LE

ALASTAIR MAC LAURUINN.

He died at Edinr. in 1820 ~~much much~~ respected..

GNATH-FHOCAIL, Caib. xxii. 6.

Teagaisg leanabh a thaobh na slighe air an còir dha imeachd ; agus an uair a bhios e sean, cha tréig e i.

DUN-EUDAINN :

CLODH-BHUAILTE AIR SON
NA CUIDEACHD A TA CHUM CUMAIL SUAS
TIGHEAN-FOGHLUIM GAIDHEALACHA.

1811.

The following Spelling-Book and Exercises have been composed for the Natives in Scotland, to whom the Gaelic language is vernacular.

The manuscript having been submitted to the revision of the Rev Mr Stewart of Dingwall, and the Rev. Mr Irvine of Little Dunkeld, was afterwards presented by Mr M'Laurin to "The Society for the support of Gaelic Schools," and is now printed for the use of the Schools under their charge.

AN AIBIDIL.

A	B	C	D	E
F	G	H	I	L
M	N	O	P	R
	S	T	U	

à	b	c	d	e
f	g	h	i	l
m	n	o	p	ṙ
	s	t	u	

AN AIBIDIL EADAILTICH.

A	*B*	*C*	*D*	*E*
F	*G*	*H*	*I*	*L*
M	*N*	*O*	*P*	*R*
	S	*T*	*U*	

a	*b*	*c*	*d*	*e*
f	*g*	*h*	*i*	*l*
m	*n*	*o*	*p*	*r*
	s	*t*	*u*	

EARRAINN I.

Na litrichean air an cur troimh 'chéile.

AU	BR	CD	CO	DO
EF	HN	IL	PR	MN
GC	OC	PB	RB	ST

as	bd	bp	co	dp	er
fl	hn	il	mn	nm	nu
un	pb	rt	tr	ir	

Na fòghaire.

a e i o u

Na comh-fhòghaire.

b c d f g h l m n
p r s t

Tha na fòghaire air an roinn 'nam fòghairibh leathan, agus caol. Na fòghaire leathan, a, o, u, na fòghaire caola, e, i.

Tha na comhfhòghaire fos air an roinn nau da earrainn. Na balbh comhfhòghaire, agus na comhfhoghaire fhuaimneach. Na balbh comhfhòghaire, b, c, d, f, g, m, p, t. Na comhfhòghaire fhuaim-

neach, l, n, r, s. Tha iad air chor eil'air an roinn 'nam bil litricheau, nan druimcàirean litrichean, agus nan teangaidh-litrichean. Na bil litrichean, b, f, m, p. Druim-chaireana, c, g. Teanganna, d, l, n, r, s, t.

Na da-fhòghaire.

Tha tri deug de dha-fhòghairibh anns a' Ghaelic.

Is iad so; ae, ai, ao; ea, ei, eo, eu; ia, io, iu; oi; ùa, ui. Tha cuid diubh sin aig am bheil fuaim fhada, mar, ao, eu, ia, ua, agus a chuid eile dhiubh air uairibh fada agus air uairibh eile goirid.

Na tri-fhòghaire.

Tha cuig tri-fhòghaire anns a' Ghaelic; mar so, aoi, eoi, iai, iui, uai. Tha fuaim fhada aca uile.

Bu choir an aire a thabhairt an so, gu bheil fuaim fhada, agus ghoirid, aig gach fòghair fa leth, agus far am bi an fhuaim fhada, tha e gnàthach comhar a chur osceann na fòghaire sin.

Tha da ghnè fhuaim fhada ann, fuaim ghéur fhada, agus fuaim chiùin fha-

da; tha comhar fa leth aca, tionndaidhear an comhar géur chum na laimhe clithe, agus an comhar ciùin chum na laimhe deise, mar so ´ ` ré, gnàth.

EARRAINN II.

Earrainn fhocal, agus focail da lùtir.

ba	be	bi	bo	bu
ca	ce	ci	co	cu
da	de	di	do	du
fa	fe	fi	fo	fu
ga	ge	gi	go	gu
ia	—	—	io	iu
la	le	li	lo	lu
ma	me	mi	mo	mu
na	ne	ni	no	nu
pa	pe	pi	po	pu
ra	re	ri	ro	ru
sa	se	si	so	su
ta	te	ti	to	tu
ab	eb	ib	ob	ub

ac	ec	ic	oc	uc
ad	ed	id	od	ud
af	ef	if	of	uf
ag	eg	ig	og	ug
al	el	il	ol	ul
am	em	im	om	um
an	en	in	on	un
ap	ep	ip	op	up
ar	er	ir	or	ur
as	es	is	os	us
at	et	it	ot	ut

EARRAINN III.

Earrainn fhocal thri litrichean.

bla	ble	bli	blo	blu
bra	bre	bri	bro	bru
cla	cle	cli	clo	clu
cra	cre	cri	cro	cru
dra	dre	dri	dro	dru
fra	fre	fri	fro	fru

gla	gle	gli	glo	glu
gra	gre	gri	gro	gru
pla	ple	pli	plo	plu
pra	pre	pri	pro	pru
sra	sre	sri	sro	sru
sma	sme	smi	smo	smu
sna	sne	sni	sno	snu
spa	spe	spi	spo	spu
sta	ste	sti	sto	stu
dla	dle	dli	dlo	dlu
sla	sle	sli	slo	slu
tra	tre	tri	tro	tru

Tri comhfhòghaire air thoiseach.

sgra	sgre	sgri	sgro	sgru
sgla	sgle	sgli	sglo	sglu
spla	sple	spli	splo	splu
spra	spre	spri	spro	spru

EARRAINN IV.

Focail far am bheil fòghair eadar da chomh-fhòghaire, aig am bheil fuaim ghoirid.

bad	dad	dol	cur	car
mar	mur	cas	cos	dos
far	tig	tog	lag	rag
lon	con	son	mol	mul
dul	cam	lom	sin	bun
tur	tug	bac	sa c	can
fan	sir	mac	muc	gun
gul	sal	bas	tap	cor
ban	rud	sud	gur	nan
nam	ris	nis	lot	bac

Focail air an doigh chéudna, far am bheil fuaim ghéur fhada aig an fhòghaire.

tír	mír	cír	cís	bíd
dít	sír	sín	mín	rís

Focail air a' mhodh chéudna, far am bheil an fhuaim chiùin fhada.

cùl	dùr	càl	sùl	sàr
bàn	dàn	làn	tùr	làr
càs	lòn	tàl	bàs	ràn
sàs	màs	tàr	nàr	lùb
rùd	bòr	bùr	fàg	sùg

EARRAINN V.

Dlùth-litriche.

Mu 'n d' theid sinn ni as faide air ar n-aghaidh ta e féumail gu d'thugamaid fainear na litrichean dlùth ri cheile so a leanas, *bh, ch, dh, fh, gh, mh, ph, sh, th.*

bh. Tha fuaim bh ionann ri fuaim *v* anns a' bheurla, cia b'e ait' air bith de fhocal an tachairear riu, air an doigh so a leanas.

bha	gabh	bhris	bhròn	bhac
garbh	tarbh	bhrù	balbh	bhrod

Bha e glic. Bhris e a chos.
Gabh tùr. Bhac mi e.

ch. Tha aon fhuaim thùchanach aig an da liter sin, mar anns na focail so a leanas.

chà	chall	chum	chor
càch	lach	loch	droch
moch	dorch	ach	brach
mach	clach	rach	cloch

Cha tig mi. Rach a mach.
Chum gu'm bi. Lach dubh.
Chor as gu'm bi Droch ni.
Ach ta mi dol.

dh. Tha fuaim aig *dh* an toiseach, agus am meadhon focail, cosmhuil ri y, anns a' bheurla, ach is gann a chluinnear fhuaim an deireadh focail.

dha	dho	dhol
àdh	gràdh	cràdh
dhona	dha-sa	dhàn

Is olc a dhol. Bu dhona rinn e.
Is mor an cràdh. Is mor an gràdh.
Is mor àdh. Bha e dhàn da.
An tig e dha. Rinn e dha-sa sin.

gh. Tha fuaim *gh* cosmhuil ri fuaim dh, an toiseach, am meadhon, agus an deireadh focail, mar so,

ghin	ghabh	ghlac

gharbh	ghon	ghar
ghnè	tagh	sògh
figh	nigh	sùgh
igh	brigh	righ
dragh	agh	ghlan

Ghin e mac.	Ghar se a chos.
Ghabh e tùr.	A' ghnè a bha ann.
Glac e tap.	Dragh mór.
Fras gharbh.	Righ mór.
Ghon se e.	Ghlan se e.

fh. Is da litir so a ta ann an toiseach fhocal a mhàin ma's aon fhocal e.

Anns an fhocal *fhuair* tha fuaim *h* aca; ach anns gach uile fhocal eile cha'n 'eil fuaim air bith aca; ach tha e feumail an sgriobhadh sios chum bun an fhocail fheuchainn.

fhac	fhuachda	fhiona
fhuar	fhéum	fhios
fhuaim	fhan	fhiar
fhial	fhàg	fhionn

Cha'n fhac mi e.	Fhuair mi e.
An fhuachda bha ann.	Bha fheum mòr.

ph. Tha fuaim *ph*, ionann ri fuaim *f*. Is ann a mhain ann an toiseach fhocal a thachairear ri ph anns a' Ghaelic.

phill	phronn	phaisg
phian	pholl	phlasg
phreas	phloc	phlath

Phill e a rís. Ann am barr phreas.
Phronn se e. Phlosg e.
Phaisg se e. Is mor a phian.
Anns a' pholl.

mh. Tha fuaim *mh* cosmhuil ri fuaim bh, ach beagan tuilleadh tre an t-sròn, mar anns na focail a leanas.

mhàn	càmh	pràmh
tàmh	sàmh	làmh
snàmh	ràmh	mhùth

mhath	amh	damh
samh	mhac	mhuc
mhoch	mharbh	mhill

Tig mhàn. Tog do lamh.
Cramh do chír. Ubh amh.
Gabh pràmh. Damh donn.
Gabh tàmh. Is olc an samh sin.
Bha sàmh mor ann. Is e sin mo mhac.

sh. Cha'n 'eil fuaim idir aig an *s* an so, ach aig an *h* a mhàin, air an doigh so,

shon	shona	shonn
shannt	shrad	shín
shùrd	shean	sheas
shuas	shios	shir
shùil	shùg	shàr

Rach air a shon. Tha a shùil glan.
Is mòr a shannt. Bu shona an duin' ud.
Is maith a shùrd. Shín e a chos.
Tha e shuas an sud.

th. Tha an t-aon fhuaim aig *th*, agus *sh*. Cha'n 'eil fuaim air bith aig t ach aig an *h*, air a mhodh so, a leanas; ach is gann a tha fuaim sam bith aig a h-aon aca ann am meadhon no deireadh fhocal.

thà	thig	thog
thug	thall	tholl
thuath	thulg	thom

Tha e 'n so. Tha e thall.
Thig an so. Thig e a rís.
Thilg e cloch. Ma thig e.
Thug e dhomh e. Mu thuath.
Tholl e a bhròg. Thog mi tigh.

EARRAINN VI.

Da-fhoghaire.

Samhladh fhocal far am bheil na da-fhoghaire air am feuchainn.

ae. Tha an da-fhoghair so air an gnathachadh ro ainmic; tha fuaim aca fa leth, mar anns an fhocal *Gael.*

ai. Tha fuaim fa leth aig an da-fhoghair sin, ach tha fuaim fhada aig an *a*, agus fuaim ghoirid aig an *i*; ach air uairibh, eile tha fuaim ghoirid aca le cheile.

air	gràin	àill
sàil	tàir	faim
càin	fàir	càil
ait	caith	faigh

ao. Tha fuaim shonrach aig *ao*; is eigin fhoghlum o fhear-teagaisg, ach tha i daonnan fada.

aog	aom	aon
saor	daor	maol
daol	càol	baoth
raon	claon	saobh
taobh	baobh	laogh

laoch	laom	taom
fraoch	plaosg	caob
braon	maor	caor

Saor sinn o olc.	Fraoch fada.
Aom sios.	Droch raon.
Cos chaol.	Droch caor.
Daol dubh.	Laoch maith.

ea. Tha fuaim aig gach foghair dhiù sin, ach tha an fhuaim is treise aig *e*, agus aig *a* gu ro thric.

neach	seach	beach
teach	each	sean
bean	dean	fear
mear	lear	neas
teann	sreang	teas
meas	preas	seas
greas	neamh	feart
dearg	dearc	dearbh
meann	breac	tearc

Is maith an neach sin.
Is grinn an teach sin.
Is gast an t-each sin.
Is mòr am meas a tha air.

ei. Tha fuaim aig gach foghair fa leth dhiu air uairibh fada, agus air uairibh eile goirid, mar so,

déidh	déigh	féidh
éisd	spréidh	séid
tréig	réir	céir
bréid	féin	géisg
sèimh	mèil	sgèimh

reie	ereid	seid.
meil	greis	leig
spreig	leis	seinn
seic	bleid	beinn

Tha deidh aig air.
Eisd ris.
Tréig an t-ole.
Fear sèimh.

Séid do shron.
Tha an spréidh ag teachd.

eo. Tha fuaim aig an da-fhoghair, aeh tha an fhuaim is mò aig an *o*,

eol	seol	deo
beo	eeo	teom
teoma	teora	deoeh
deon	treor	leor
cleob	leo	leon

An eol leat sin.
Tha mi beo.
Fear teoma.
Rinn e le deon e.
Gabh seol eeart.
Tha ceo air a bheinn.
Tha treor aige.

Tha an deo ann.
Deoch mhaith.
Is leor sin.
Na leon e.
Dean eeol.
Na rach leo

eu. Tha fuaim *eu* ionann ri é ghéur, ach air uairibh cosmhuil ri è shèimh fhada.

éud	éug	béud
séud	téud	tréud
béum	téum	léum
féum	féuch	léugh
léud	céum	bréun
èun	séun	mèud

Is mor éud. Téud fidhle.
Séud ùr. Thug an cu téum.
Thug e béum dha. Féuch ri sin.
Tha féum mor ann. Is mor am beud.
Is mor a léud. Is mor an tréud.
Dh' éug e. Léum thairis.

ia. Tha fuaim an da-fhoghair so air an cluintinn an deigh a cheile, comh-ionann am fad.

iarr	siar	fiar
ciar	riar	iar
biadh	liadh	ciabh
bian	sian	cian
liath	iasg	trian
dian	dias	iall
sgian	blian	rian
srian	miann	iadh

riadh	fiadh	fiach
riamh	sgiath	triath
ial	fial	gial
ciall	iach	sliabh

io. Tha fuaim aig an da-fhoghair air uairibh, ach air a chuid mhór is i an *i* aig am bheil an fhuaim fhada.

fion	dion	crion
fior	sior	lion
diol	siol	miol
diong	diom	diosg
diot	nios	sios
grios	spion	giosg
fios	sgrios	diog
riogh	riochd	smior
bliochd	spiol	sliochd
bior	tiot	tiota
gion	lios	briot
cíob	gíomh	slíom
slíob	diod	briosg

iu. Tha fuaim aig an *i* agus an *u*, ach tha fuaim fhada aig an *u*; ach air uairibh tha fuaim ghoirid aca le cheile.

fiù	diù	riù
cliù	sdiùr	diùlt

ciùrr	iùl	diùbh
dhiùbh	giùg	diùc
tiugh	diugh	iur

Is fiù e.
Cliù do dhia.
Na ciùrr e.
Is diù e.
Sdiùr an long.
Cha'n 'eil iùl aige.

Tha giùg air.
Rinn e riù mar sin.
Na diùlt idir.
Tha am fiodh tiugh.
Thig e an diugh.

oi. Tha fuaim fhada, agus ghoirid aig an da fhoghair sin. Tha fuaim fhada aig an *o* anns an fhuaim fhada, agus tha fuaim ghoirid aca le cheile anns an fhuaim ghoirid.

fòir	còir	dòigh
fòil	tòir	fòid
òigh	clòimh	cròic
cròige	fòirnn	dòite
bròige	mòid	mòine
oir	soirbh	doirbh
toirm	fois	goil
goin	goimh	coin
coirc	goir	goirt
cloimh	loisg	oirbh
cnoic	toic	toigh

ua. Tha fuaim an da-fhoghair so ionannail air fad.

buan	buar	suall
cual	cuan	duan
dual	uan	cuach
fuar	fuachd	fuath
luath	gruag	gruam
nuadh	nuall	nuas
ruadh	ruag	suas
suath	tuadh	tuath
tuar	uam	luan

Ma's aill leat bhi buan, gabh deoch gu luath an déigh an uibhe.
Tha cual air a dhruim.
Tha an cuan mór.
Is maith an duan sin.
Bu dual da bhi glic.
Tha an là an diugh fuar.

ui. Tha fuaim fhada, agus ghoirid aig an da-fhoghair sin. Tha fuaim ionann air fad aca anns an fhuaim ghoirid, agus tha fuaim fhada aig an *u* anns an fhuaim fhada.

uime	luime	buin
fuin	buil	builg
cuid	cuing	cuir
cuirm	cuirp	muigh

muin	muir	ruith
cùil	dùil	cùis
rùisg	dùisg	dùin
sùil	sùidh	sùiste
ùine	ùir	mùirn

Tri-fhoghairc.

Samhladh fhocal far am bheil na tri-fhoghaire air am feuchainn.

aoi. Tha e faicsinneach gur fheudar do'n fhuaim so a bhi air a deanamh suas le fuaim *ao,* agus fuaim *i* air deigh sin.

aoigh	aoidhe	aois
caoidh	caoin	gaoid
daoine	aoir	faoin
taois	laoidh	maoidh
maoin	staoin	maoim
gaoir	naoimh	naoidh
saoil	saoidh	daoidh

Is mor an aois gus an d'rainig e.
Tha e ag caoidh. Daoine fiala.

coi. Tha fuaim aig gach aon de na foghairibh sin gu h-athaiseach an deigh a cheile, ach tha fuaim fhada aig an *o.*

beòir	beòil	eòin

dheòigh	deòin	feoil
treòir	geòigh	meòir
deòir	teòir	fheòir
breòite	teòithe	feòirne

Is beoir mhaith sin.
Toir dhomh lan beoil.
Sgiath an eòin.
Fa dheoigh.
Rinn e le deoin e.
Is feoil mhaith sin.
Cha'n 'eil treoir aige.
Tha na geoigh 'san arbhar.

iai. Tha fuaim aig gach aon de na fo-ghairibh sin gu h-athaiseach an deigh a cheile.

biain	siaine	ciaibhe
fiaire	ciaire	fiaile
riaiche	siaire	diaine

Cuir a nall na biain sin.
Crioch na siaine.
Barr na ciaibhe.
Is fiaire an caman sin, na an caman so.
Is ciaire am mult sin, na am mult so.
Tha an duine so ni 's fiaile na am fear ud.

iui. Tha fuaim fa leth aig gach foghair dhiu sin, gu h-athaiseach an deigh a cheile, ach tha fuaim fhada aig an *u.*

biùidh	ciùin	ciùine
diùid	fiùidh	giùig
iùil	ciùil	siùil
sdiùir	—	—

Biùidh, is e sin duine laidir luachmhor, no droch namhaid.

Is ciùin an là an diugh.

Tha e ni's ciùine na bha e an dè.

Iuil e air seòl ceart.

uai. Tha fuaim athaiseach aig na foghaire sin an deigh a cheile.

uain	buain	uair
uaill	truaill	buaidh
buail	buair	cuain
cuairt	duairc	duais
duaigh	fuaigh	tuail
fuaim	fuair	fuaire
gluais	gruaidh	gruaim

---

luaisg	luaithe	luaithre
luaidh	ruaig	ruaim
smuain	smuais	stuaim
suail	suain	suairc

uaigh	uainn	uaimh
uaith	uait	uaipe

Do, air atharrachadh gu dh'

Chum leughadh na Gaelic a dheanamh réidh, agus furus, tha e féumail gu tugamaid fainear do atharrachadh a ta air a dheanamh air an roimh-fhocal bheag "*do*," air an doigh so ; an ait' a radh, *do Albainn*, *do Eirin*, *do ionnsuidh*, is e an gnath a scriobhadh, agus a labhairt mar so, *a dh' Albainn*, *a dh' Eirin*, *a dh' ionnsuidh*.

Tha an doigh so a' tachairt ro thric an uair a thoisicheas am focal a leanas le foghair ; no le "*fh*," mar a chithear anns na focail as faigse an deigh so.

dh' iarr	dh' asluich
dh' aithn	dh' àraich
dh' islich	dh' iomain
dh' éirich	dh' éiridh
dh' orduich	dh' ol

dh' fhag	dh' fhan
dh' fhuirich	dh' fhalbh
dh' fhàs	dh' fhòir
dh' fhios	dh' fhidir
dh' fhigh	dh' fhosgail

Dh' iarr e orm leughadh.
Dh' aithin e dhomh maith a dheanamh.
Dh' islich e a cheann.
Dh' fhàg e am bailc.
Dh' fhuirich e aig an tigh.

EARRAINN VII.

Focail da earrainn.

Ab-air abair	bag-ar bagar
ad-ag adag	bag-airt bàgairt
ar-an aran	baigh-eil baigheil
an-ail anail	bail-each baileach
aim-sir aimsir	baid-eal baideal
ain-neart ainneart	bros-gul brosgul
ag-air agair	brionn-ach brionnach
ac-ain acain	bròn-ach brònach
ac-fuin acfuin	balbh-an balbhan
àl-uinn aluinn	bal-gum balgum
an-am anam	bainn-each bainneach
ain-eol aineol	bliochd-ach bliochdach
ag-us agus	Creid-imh creidimh
am-ull amull	caird-eas cairdeas
an-art anart	cruad-al cruadal
ao-dach aodach	cainnt-each cainnteach
Bac-an bacan	càir-ich càirich
bac-ach bacach	croic-ionn croicionn
bac-adh bacadh	cunn-art cunnart
bach-lag bachlag	clàr-sach clàrsach

claig-eann claigeann
coit-chionn coitchionn
cos-mhuil cosmhuil
craobh-ach craobhach
crioch-naich criochnaich
crom-adh cromadh
crom-ag cromag
caoimh-neas caoimhneas
Da-fhoghair
da-fhaobhar
da-fhillte
dàich-eil dàicheil
daimh-each daimheach
daing-ean daingean
dol-aidh dolaidh
do-rainn dorainn
dli-ghe dlighe
deuch-ainn deuchainn
dragh-ail draghail
droch-bheart drochbheart
droch-aid drochaid
dealbh-ach dealbhach
drùidh-eil drùidheil
duair-eas duaireas
Eu-ceart euceart
eu-coir
eud-ann eudann
eud-mhor eudmhor
eas-bhuidh easbhuidh
eag-nadh eagnadh
eag-lais eaglais
eag-al eagal
ead-ar eadar
ealt-uinn ealtuinn
ealt-a ealta
earb-sadh earbsadh
ear-ail earail
earr-ach earrach
earr-adh earradh
earr-chall earrchall
Faic-inn faicinn
fai-leas faileas
fàilt-each fàilteach
far-um farum
far-doch fardoch
farm-ad farmad
farr-aid farraid
fal-amh falamh
freag-air freagair
fir-ean firean
fir-inn firinn
fionn-fhuar
fosg-ail fosgail
feum-ail feumail
fuasg-ail fuasgail
fuir-ich fuirich
fol-aich folaich

Facail da earrinn, air feadh a cheile.

Diadhaidh	suairceas
mi-naomha	an-tlachd
mi-cheart	soirbheas
fior-ghlan	saibhreas
mi-dhiadhaidh	beartas
ain-dileas	cairdeil
gradhach	coireach
siothchail	lionmhor
tlachdmhor	foirneart
taitneach	casaid
suaimhneach	connsach
suaimhneas	farpais
ciatfach	tuirseach
ciatfadh	doirbheas
neartmhor	ceannairc
maitheas	

Mu Cheadfadhaibh na h-inntinn, agus fulangais.

Innt-inn	eol-as }
tuig-se	fios-rach-adh }
meomh-air	ain-eol-as
ciall	bar-ail
meanm-na }	seach-ar-an
mac-meanm-na }	mear-achd

breith-ean-as	gair-deach-as
cog-uis	aoibh neas
toil	ai ghear
glioc-as }	gaol, gràdh
crionn-achd }	gean-maith
cuil-bheart	du-rachd
am-aid-cachd	fuath
inn-leachd }	gràin, sgreamh
eal-adh-an }	miann, togradh
aig-ne }	dò-chas
cail-eachd-uinn }	eagal, fiamh
iong-an-tas	meadh-al
meas	truas, trua-can-tachd
comh-ọlc-as	gair-eachd-aich
giorag	comh ghaird-each-as
uamh-unn	dubh-ach-as
earb sadh	mulad, bròn
an-earb-sadh	doil-gheas
éud	di-mcas, tàir
tear-uint-eachd	tnùth, farmad
dion	aith-reach-as
neo-churam	nàire
dàn-achd	fearg
dan-ad-as	lasan
comh-fharp-uis	cuth-ach
teas ghradh	dibh-fhearg
dil seachd	diogh-al-tas
ạit-eas aiteas	corruich

Mu Shubhailcibh.

Subh-ailc }	fial-aidh-eachd
feart, buaidh }	mùirn
crionn-achd }	aoidh-eil-eachd
glioc-as }	càir-deas
tréibh-dhir-eachd	so-chomh-radh-achd
foi-ghi-dinn	caoimh-neas
ceart-as	faoil-idh-eachd
co'throm	soirbh-eachd
treine	sioth-chaint
treun-achd	iochd-mhor-achd
ceann-sachd	mac-an-tachd
cuim-seachd	aig-ean-tachd
diadh-aidh-eachd	uaisle
coir-eachd	ciúineas
ion-ra-cas	seas-mhachd
fiugh-an-tas	gram-ail-eachd
toir-bheart-as	di-chioll
maith-eas	fu-rach-ras
mòr-al-achd	faic-ill-eachd
greadh-nach-as	dèan-ad-as
buidh-each-as	caomh-nadh
fir-inn	toil-each-as
so-chridh-eachd	toil-inn-tinn
suair ceas	geanm-nuidh-eachd
seimh-eachd	naomh-achd
stuam-achd	creid-imh
gnuis-nar-achd	seirc, oir-chios
màll-tachd	ir-ios-lachd

modh-anna	mis-neach
suair-ceas	crua-dal

Mu dhubhailcibh

Coire	ana-creid-imh.
oil-bheum	stroth-ail-each
dubh-ailc	saunt
droch-bheart	mi-bhuidh-each-as
mas-ladh	rag-bheart-achd
peac-adh	miodal
aing-idh-eachd	sliom-ad-air-eachd
cionnta	friot-al-achd
lochd	ain-dil-seachd
cron, cu-coir	mi-naire
tar-cuis	luir-ist-cachd
geur-fhocal	naimh-deas
neo-ghlioc-as	mi-run
am-aid-eachd	aimh-reite
ceal-gair-eachd	mi-thlachd
an-fhuras	fal-achd
mi-fhoigh-id-inn	tuai-leas
ana-ccart-as	cùl-chainnt
ana-comh-throm	cùl-chain-eadh
cladh-air-cachd	uabh-ar
geall-tachd	leamh-ach-as
ob-unn-achd	ard-an
feol-mhor-achd	ceann-ard-achd
saobh-chreid-imh	fiadh-aich-cachd
ain.diadh-aidh-each	ain-iochd

iom-luas	misg
leisg	craos
neo-chu-ram	ana-curam
dearm-ad	mac-nus
mor-mhiann	druis

Feart-bhriathara.

Maith	meall-tach
olc	cealg-ach
beag	màll-adh
naomh	mac-an-ta
mi-naomha	geanmn-uidh
ceart	bras
mi-cheart	gnuis-marach
glan, fior-ghlan	meas-ar-adh
neo-ghlan	air mhisg
diadhaidh	misg-each
neo-dhiadhaidh	caoimh-neil
mi-dhiadhaidh	doirbh
còir	fiugh-an-tach
ionraic	stroth-ail
aing-idh	ana-cai-teach
sona	sannt-ach
beannuichte	gion-ach
adh-mhor	miothur
mall-uich-te	fogh-luim-te
dileas	neo-fhogh-luim-te
mi-dhileas	fios-rach
ain-dileas	eol-ach

ain-eol-ach
dean-ad-ach
dù-rachd-ach
di-chioll-ach
luid-ear-a
leasg
ath-ais-each
aol-ais-each
diomh-an-ach
cod-al-tach
cinnt-each
neo-chinnt-each
teag-amh-ach
deas-fhoc-al-ach
beul-ach
cainnt-each
tlachd-mhor
sioth-chainnt-each
ruain-each
gaisg-eil
mis-neach-ail
geall-tach
meat
lag-chridh-each
ciùin
neo-shuidh-ich-te
aimh-reit-each
an-aid-each
neo-chiall-ach
soirbh-eas-ach
neo-shoirbh-eas-ach

caird-eil
gradh-ach
cliùi-teach
ainm-eil
all-oil
mor-al-ach
fogh-ain-teach
air-idh
luach-mhor
suar-ach
neo-air-idh
cuil-bheart-ach
sligh-each
cealg-ach
faoil-idh
tuath-ail
coillt-mhach
suairc
soirbh
fearg-ach
aith-ghearr
friot-al-ach
aigh-ear-ach
aoibh-neach
ait
dubh-ach
tuirs-each
ciann-ail
mear
mac-nus-ach
fuath-ach

grain-eil	beoth-ail
mi-chiall-ach	ull-amh
iong-an-tach	mall
far-mad-ach	glasdidh
ard-an-ach	fall-ain
uaibh-reach	tear-uin-te
ir-ios-al	tinn, eu-slan
umh-al	ea-slaint-each
diomh-ain	breòite
mor-mhiann-ach	reubta
uas-al	fad-shaogh-al-ach
tabh-airt-each	beo
éud-mhor	marbh
sgiamh-ach	lom-nochd-ta
mais-each	acrach
grannda	saibh-ir
duaich-nidh	beart-ach
musach, salach	aim-beart-ach
boidh-each	bochd
eir-eachd-ail	uir-eas-bhach
ciat-fach	tiugh
deas	tana
tait-neach	leathan
àill-neach	domh-ainn
laidir	fàs, falamh
an-mhunn, lag	daing-ean
ard	teann
direach	rag
fiar, cam, crom	comh-nard
beoth-ach-an-ta	far-suing, mór
neart-mhor	aimh-leath-ai

fuasg-ail-te	coimh each
sgaoil-te	coig-reach-aiḟ
làn	coit-chionn-ta
falamh	foll-ais-each
iom-chuidh	iom-all-ach
mi-iom-chuidh	meadh-on-ach
goir-eas-ach	deir-eann-ach
soilleir	deigh-eann-ach
soluiste	ar-saidh, aosda
deal-rach	ùr, nuadh
toil-innt-inn-each	àm-ail
glan, soilleir	neo àmaiḟ
doilleir, dorcha	aim-sir-eil
dubh-ar-ach	laith-eil
grian-ach	mios-ail
diomh-air	bliadh-nach-aiḟ
uaig-neach	bliadh-nail
fior	mair-eann-ach
fir-inn-each	buan mhair-eann-ach
breug-ach	bith-bhuan
faic-sinn-each	sior-ruith
tais-bean-ach	bich-ean-ta
teag-amh-ach	searg-ach
ag-ail	teich-each
géur	sneachd-ach
maol	uisg-eil
ana-gheur	ath-ar ach
abuich	neanih aidh
lobhta, grod	céir-eil
amh	meal-ach
oil-ean-ta	bainn-each

Gloin-each	iot-mhor
cloch-ach	seun-tail
fuil-teach-ail	triceil
fuil-teach	mín
gaothar	sleamh-uinn
fear-thuinn-each	iom-ar-cach
uisg-eil	fur-ach-air
sal-ach	faic-ill-cach
deat-ach-ail	ion-ann
leath-trom-ach	neo-ion-ann
cud-throm-ach	éu-cos-mhuil
cunn-art-ach	siol-mhor
spleadh-ach	tor-ach
fionn-sgeul-ach	cuimh-neach-ail
gainmh-each	luath
uisg-idh	siubh-lach
beann-tach	aol-aisd-each
cnoc-ach	mairn-eal-ach
coill-teach	snas-mhor
sult-mhor	beadh-aidh
reamh-ar	leamh
sùgh-mhor	iochd-mhor
ith-eann-ach	cumh-achd-ach
ol-ail	namh-as-ach
fuil-each, fuilteach	cuth-ach-ail
caol	cioll-ach
feall-tach	feum-ach
tuit-cam-ach	inn leachd-ach
mùir-neach	car-ach
smuain-teach-ail	tro-cair-each

sean, aosda
com-as-ach
cul-ach
meall-tach
slug-ach
ceann-laid-ir
buadh-ach
diong-mhal-ta
cliui-teach
ana-cneas-da
uamh-unn-ach

GNIOMH-FHOCAIL.

Gràdh-aich
cog
beann-uich
dual-aich
ceil
glaodh
sguir
cur-am-aich
coir-ich
cois-rig
tiodh-lac-aich
mear-achd-aich
fuad-aich
blais
mean-an-aich
sgleoth-aich
mionn-aich
tabh unn-aich
ceang-ail
sruth
caoch-ail
snàmh
comh-ar-aich
nigh
guidh
ull-amh-aich
cios-aich
guil
iom-chair
cead-aich
troid
glan, soilleirich
cearn-aich
iarr, feòraich
glais
glèidh, coimhead
doch-as-aich
anail-ich
an-ail-each-adh
fall-us-ach-adh
féuch
buair

folaich	aith-ris
seach-uinn	saoth-raich
gairm, goir	saor
it-eal-aich	troid
saibh-ir-ich	cabh-ag-ach-adh
foir, tog	frith-eil
peac-ach-adh	sioth-aich, ciùinich
meas	seòl
imich	innis
mis-nich	grios, asluich
urr-am-aich	gon, toll
smuain-ich	deanamh
càdh-aich	fuagair, craobh-sgaoil
aoibh-nich	guc-ag-ach-adh
mùirn-ich	diùlt
conn-saich	fàiltich, beannuich
da-fhill	an-riochd-aich
àraich	brua-dar-adh
leas-aich	creach-adh
mar-caich	buadh-aich
sgíth-ich	cogair
gineadh, gin	tuislich
riagh-ladh	fuiling, giulain
comh-nuch-adh	iomchair
teag-amh-ach-adh	mair, buan-aich
ain-fhios-rach-adh	marbh
gnothaich, faigh	buail
taisbean, nochd	fair, coimh-id
leas-aich, cairich	lot, réub
greas	dlùth-aich

roinn, tabhair
smuainich
maslaich
truaill-each-adh
comh-air-lich
suil-bhir-ich
measadh
rann-saich
umh-al-aich, géill
geall-barantaich
tilg
aisig
ciall-aich
luidh
càll-aich
fuaim-naich
séid
tairn-ean-aich
toir-misg
marbh
cas-gair
gearr
cuid-ich
òl
tabh-air
seas
fuath-aich
grain-ich
deòn-aich
buil-ich

buailte
fòg-air-te
miod-al-aich
samh-laich
riochd-aich
di-meas-aich
feith-eamh
oidhirpich
teag-aisg
beachd-aich
cuirm-each-adh
ach-mhus-an-aich
mairn-eal-aich
ioc, deon-aich
riagh-ail
fleadh-aich
mall-uich
frith-eil
meall-adh
goid-eadh
uaill-each-adh
comh-ghaird-ich
mear-achd-aich
ear-ail-ich
folaich
eadar-mhí-nich
aich-eadh, sèun
gnoth-aich
eois-inn
gleac-adh

tionn-sgail
fi-dir-ich
leigh-is
ceann-aich
reic, creic
bag-air
iong-nach-adh
riagh-lach-adh
air-leag-aich
ias-ad-aich
diomh-an-aich
grios, iarr, asluich
fòir, cobhair
pòg
feòraich, farruid
iasg ach adh, iasgaich
caith, claoidh, struidh
cuimh-nich
aghaidhich
comh-fhurt-ach-adh
fearg-ach-adh
amh-ar-us-aich
fian-uis-each-adh
faon-dradh-ach-adh
sealg-aich
aoradh } adhradh }
teath-aich-te
dh' uir-eas-bhuidh } dh' eas-bhuidh }

dh' fhiach-adh
doil-gheas-aich-te
sealbh-ach-adh
cleith-each-adh
rabh-ach-adh
ur-choid-ich
bol-traich
atadh, bòcadh
smuain-ich
deal-raich
toilich
tosdaich
murraich, comasaich
duill-each-adh
braoisg-eadh
fluich
glas-neul-aich
fosg-ail-te
cumail
measg-adh
neo-chleachda
fàs
al-trum-aich
gluais
mòidich
faic-ill-ich
bàigh-eadh
eagalaich
buidheachasadh
togaradh

caoidh	brèugadh
lion	cladhaich
sniomh, sniomhadh	teicheadh
diotachadh	gabhail, glacadh
iom-chuidh-ich	aindeoinich
suidh	beirsinn
faicinn	crath, crathadh
téum, gearradh	buail, bualadh
bearradh	géuraich
crochadh	casaid
suaimh-nich	cluthaich
lean-tuinn	sonruich
losgadh	tabhair
fuirich, stad, fan	deithneasaich
aithn	leagadh
spion	comhaontaich
caoincadh, caoin	scriobh
mèud-aich	posadh
fuaraich	basachadh
dear-sadh, dealradh	abair
teann-aich	treòraich
misnich	buadhaich
gaird cach-adh	caomhain
àbhaistich	fàs, fàsadh
geall tuinn	foisnich
seall tuinn	ionaltraich
aideachadh	ionnsuich
toilltinn	sir, iarr, farruid
truacantachadh	blàthachadh
deanamh	taisleachadh

tiormachadh	dath, dathadh
uaineachadh	tarruing
sìneachadh	giùlain
lasadh	bleth, meil
streap, streapadh	ruag, fuadaich
ith, itheadh	fill, filleadh
striochd	béuc, béucadh
dùin, dùnadh	osnaich
ciùrr, ciurradh	crith
cluich	cír, círeadh
triall, falbh	diobhailich
sàth, sàthadh	fàisg, fàsgadh
dòirt, taom	seinn
sgoilt, sgoltadh	snàg, snàgadh
gearr	breac, breacadh
tuit, tuiteam	fuaimnaich
cudthromaich	tréig, fàg
tomhais	ruith, ruitheadh
sín, síneadh	loisg, losgadh
cuideachdaich	cuir, cur
creid, creidsinn	brosnaich
dlùthaich	fiosraich
éirich, éirigh	crom, fiar
bior, bioradh	ceangail
sgaoil, sgaoileadh	diol, dioladh
dean, deanamh	buain, buaineadh
léugh, léughadh	tionndadh
daingnich	fuasgail
bris, briseadh	beathaich
bean, beantuinn	figh, figheadh

glac, glacadh	iotadh
coisinn, cosnadh	codalaich
faigh, faotainn	suidhich, socraich
beirte	gliong
di-chuimhnich	casachdaich
ceannaich	sanntaich
sleamhnaich	léum, léumnaich
labhair	malairtich
lean	iomdhruid
dichiollaich	fainich
fuiling	adhlaic
gearain	tig
gnàthaich	reicte
mealtuinn	bréugaich
biadhadh }	tóisich
biadhtachadh }	ròghnaich
caidil, coidil	tagh, taghadh
teagaisg,oileanaich }	cuibhrionnaich }
fòghluim }	cuibhrionnachadh }
bac, grab, amail	roinn, roinneadh
cuthaichte	antromaich
macnusachadh	iomlaidich
mínich, míneachadh	deifirich
dion, dionadh	trus
liobh	troisg
fiosrachadh	

STADA

Na Stada

An céud stad	,
An dara stad	;
An treas stad	:
An ceathramh stad	.
Ceist stad	?
Iongantas stad	!

Is còir stad a dheanamh aig a chéudstad an ùin' a deirear . . . . . } aon.

Aig an dara . . . . . aon dha.

Aig an treas. . . . . aon dha tri.

Aig a' cheathramh . . aon dha tri ceithir.

FOCALAIR.

Do thaobh Dhé.

Dia.
Dia an t-Athair.
Dia am Mac, no Josa Criosd.
Dia an Spiorad Naomh.
An Diadhachd.
Trionaid.

Mu nithibh cruthaichte

Bith-chruthaichte.
An Saoghal. An Domhan.
Flaitheanas. Neamh.
Ainmhidh.
Nadur, cruitheachd.
Bith.
Corp.
Spiorad. Tannas.
Aingeal.

Ard-Aingeal.
Naoimh.
Fàidh.
Soisgeulaiche.
Abstol.
Ifrinn.
Diabhol.

Na Dùilean.

Teine.
Gaoth.
Talamh.
Uisge.
Muir.
Spéur. Athar.

Mu'n Athar.

Rannag.
A' Ghrian.
A' Ghealach.

An Speur.
Làn na Gealaich.
Dréug.
Réult, réul.
Dealradh na Gréine.
Solus.
Dorchadas.
Teas.
Fuachd.
Nèul.
Ceò, ceathach.
Gaoth.
An Ear, no Oir.
An Iar.
An Deas.
An Tuath.
Feurthuinn.
Cloch-shneachd
Sneachd.
Reodhadh.
Aiteamh.
Drùchd, dealt.
Eidhre.
Gaillionn.
Sian.
Doinionn.
So aimsir.
Iomaghaoth.
Marc-shian.
Tein'-athair.

Tairneanach.
Gath-tairneanaich.
Bogha-frois.
Crith-thalmhuinn.
Tuil, dile, feurthuinn
Liath-reodhadh.
Clàbhuinn, flichne.

Uine.

Fàth, cothrom.
Là.
Briseadh na fàire.
A' chamhanach.
Eiridh na Gréine.
Meadhon Oidhche.
Meadhon là.
A' mhadainn.
Am Feasgar.
Luidhe na gréine,
La Naomh.
La-oibre.
An diugh,
An de.
An la roimh an dé.
Am maireach.
An iar-thrath.

Uair.
Leth uaire.
Ceathramh uaire.
Tiot, tacan.
Seal, sealan.
Grathunn.
Seachduin.
Mios.
Bliadhann.
Ràidh.
Céud bliadhann.
Siorruitheachd.
Bithbhuantachd.
An toiseach.
Am meadhon.
A' chrioch.

An cinneadh-daonna.

Duine.
Bean.
Seann duine.
Seana bhean.
Duin' òg.
Bean óg.
Gruagach.
Leanabh.
Naoidhean.
Famhair
Droich,

Aois dhaoine.

Leanabanachd.
Oige.
Duinealachd.
Sean aois.

Cuibhrionna de'n chorp dhaonnta.

An corp.
Ball.
An ceann.
Bathais.
Cùl a' chinn.
Mullach a' chinn.
Falt a' chinn.
An aodann.
Aghaidh.
Gnùis.
Clar an aodainn.
Smuadh.
Sùil.
Sùilean.
Mala.
Fàbhra, rosg.
Clach na sùl.
Atha na sùl.
Geal na sùl.

Sron.	Slinnean.
Cuinnean.	Gairdean. }
Cuinneanan.	Righe. }
Gruadh.	An gairdean deas
Peircioll.	An gairdean cli.
Gial.	Achlais.
Bil.	Uileann.
Bil uachdarach.	Caol an dùirn.
Bil iochdarach.	Làmh.
Béul.	An làmh dheas.
Fiacal.	An làmh chli.
Fiacala.	An dearn.
Clàr-fhiacala.	Bas.
Cùl-fhiacala.	Mèur, corag.
Càirean.	Mèur meadhonach
Druim a' chàirein.	Lùdag.
Scornan, slugan.	Ordag.
Teanga.	Alt.
Cluas.	Rùdan.
Cnuac.	Ionga.
Smig.	Dorn.
Féusag.	Broinn, brù.
Muineal.	Iomlag.
Amhach.	Druim.
Uchd.	Cnaimh na droma
Brollach. }	Ara.
Broilleach. }	Taobh, slios.
Cioch.	Aisinn.
Guala }	Aisnichean.
Gualainn. }	Meadhon.

Màs.
Sliasad.
Leasradh.
Màsan.
Glùn.
Lurg.
Calb.
Lurguinn.
Caol na coise.
Aobrunn.
Iosgaid.
Cas, cos.
Bonn na coise.
Uachdar na coise.
Sàil.
Mèur, corag.
Ordag.
Croicionn.

T'aobh stigh a chuirp.

Cnaimh.
Smior.
Feòil.
Saill, sult.
Fuil.
Cuisle.
Cuisle mór.
Fèith.
Claigeann.
Eanachainn.
Mionach.
Gaile.
Sgairt.
Caolain.
Cridhe.
Gruan. }
Gruaidhean. }
Sgamhan.
Airne.
Dubhliath.
Domblas.
Aotroman.
Bainne.

Na cead-fadha iomallach.

Sealladh.
Claisdeachd.
Boltrachd, boladh.
Blas.
Mothachadh.
Dath, neul.
Fuaim.
Deadh bholadh.

Droch bholadh.
Samh.
Blasdachd.

Mu'n Duthaich agus Treabhadh.

Baile.
Baile beag.
Fearann tuath-anaich.
Sabhal.
Urlar sabhail.
Tasgaidheachd coirce.
Tigh-each.
Bà-thigh.
Tigh-choluman.
Sliabh.
Monadh.
Aonach.
Beinn.
Fireach.
Cnoc.
Tulach.
Gleann
Srath.
Bealach.
Glac.

Coire.
Mullach monaidh.
Fèith.
Comhnard.
Réidhlean.
Uaimh.
Criadh.
Gaineamh.
Grinneal.
Cailc.
Fríth.
Coille.
Doire.
Craobh.
Preas.
Dos.
Callaid.
Talamh.
Fearann.
Fonn.
Talamh treabhaidh.
Magh.
Raon.
Fiadhair.
Acha.
Radhar.
Clais.
Iomair.
Ar.
Treabhadh.

Mín-fhleur.	Eorn.
Miadan.	Coirc, core.
Iomadhruide.	Coirc air a chois.
Cùlag, móine.	Cogal.
Féur.	Peasair-each.
Saidh, féur tioram.	Cochull.
Ràsdal.	Meiligeag.
Crann.	Plaosg.
Uaidinn.	Grainnean.
Coltar.	Fodar, sràbh.
Soc.	Asbhuain.
Langair.	Dias.
Cuing.	Duilleag, no duileag.
Druim a chrainn.	Sguab.
Cliath.	Foghar.
Coibe.	Fineamhuin.
Sluasaid.	Fion-lios.
Corran.	Adag.
Fàl.	Fionain.
Guit.	Fion-dhearc.
Criathar.	Fion-fhoghar.
Aolach.	Cuibhle-charn.
Inneir.	Carn.
Mathach.	Roth.
Otrach.	Roth-charn.
Siol.	Mul.
Arbhar.	Clàr.
Peasair.	Slat.
Ponair.	Tuathanach.
Cruithneachd.	Treabhaiche.
Seagal.	Fear-crainn.

Fear-cuir.	Buntàta.
Buanaiche.	Dinnsear.
Bualadair.	Mac an dogha.
Faladair.	Cliathdan.
Carnair.	Lus à' chrom-chinn.
Gart-ghlanadh.	Díthein.
Lios.	Neoinein.
Lios-tighe.	Copag.
Lios-bhlàth.	Feanndag.
Lios-toraidh.	Iteotha.
Tobar, fuaran. }	Cròch.
Tiobairt. }	Foghannan.
Eas.	Buramaid.
Taic.	Sgeachag.
Pleadhan.	Mucag.
Corran-sgathaidh.	Cnó.
Luibh.	Eitnein.
Lus.	Dearcag.
Càl-cearslach.	Braoileag.
Biolair.	Subh-lair.
Creamh.	Eidhreag, feireag.
Liath-lus.	Fionndag.
Uinnein.	Carraig.
Sgallan.	Craig, creag.
Sealbhag.	Sgeir.
Lus an t-saoi.	Dearcan-aiteil.
Braonan.	

UIMHIR.

I. Aon	1
II. Da	2
III. Tri	3
IV. Ceithir	4
V. Cuig	5
VI. Sea	6
VII. Seachd	7
VIII. Ochd	8
IX. Naoidh	9
X. Deich	10
XI. Aon deug	11
XII. Dha dheug	12
XIII. Tri deug	13
XIV. Ceithir deug	14
XV. Cuig deug	15
XVI. Sea deug	16
XVII. Seachd deug	17
XVIII. Ochd deug	18
XIX. Naoidh deug	19
XX. Fichead	20
XXI. Aon thar fhichead	21
XXII. Da thar fhichead	22
&c.	&c.
XXX. Deich thar fhichead	30
XL. Da fhichead	40
L. Deich agus da fhichead	50
LX. Tri fichead	60

LXX.	Tri fichead agus deich	70
LXXX.	Ceithir fichead	80
XC.	Ceithir fichead agus deich	90
C.	Ceud	100
CC.	Da cheud	200
D.	Cuig ceud	500
M.	Mile	1000

LEUGHADH.

Comhradh eadar dithis.

Co a tha bualadh aig an dorus?
Co tha 'n sin?
Am bheil thu fathast ad leabaidh?
Am bheil thu ad chodal?
Dùisg.
Tha mi am fhaireach.
Co a dhuisg thu?
Mo bhrathair.
Eirich.
Eirich, éirich.
Is tràth dhuit éiridh.
Tha la soilleir ann.
Tha e ochd uairean.
Tha an fhàir ag briseadh.
Fosgail an dorus.
Tha e glaiste
Tha'n iuchair anns an dorus.
Tog cnag an doruis.
Tha an dorus crainnte.
Fuirich beagan.
Tha mi a'dol a dh'eiridh.
Eirigheam.
Cia leasg a ta e gu éiridh.
C' airson nach éirich thu gu grad?
Ciod an t-am an abhaist duit eiridh?

Aig seachd uairibh.
Bha mi trom am chodal.
Rinn mi caithris anmoch an reidhir.
Chaidh mi à luidhe ro anmoch.
Chaidil mi gu h-olc an nochd.
Cha d' fhuair mi clò codail re na h-oidhche.
Tha thu d' fhear leasg.
Agus thusa, ciod an uair aig an d'éirich thusa?
Dh' éirich mi aig comhanach an latha.
Aig éiridh na gréine.
An d' éirich a ghrian a cheana?
Tha mise ag éirigh mu 'n eirich a ghrian.
Air mo shon féin, air leam gur e codal na maidne is fearr air bith.
Mur éirich thu, ruisgidh mi dhiot éudach do leaba.
Tha thu a' faicinn gu bheil mi 'g éiridh.
La maith dhuit.

Air dol do thigh-foghluim.

Cia as a thainig thu?
O'm thigh féin.
C' àit am bheil thu dol co shiubhlach?

Tha mi dol do 'n tigh-fhoghluim.
Thig maille riumsa.
Fuirich beagan.
Siubhlamaid.
C' arson a tha thu a' cluich, air an rathad?
Na mairnealaich.
Thig sinn tràth ni's leor.
Ciod an uair a th'ann?
Cha mhòr nach e seachd.
Cha do bhuail an clag fathast.
Deanamaid cabhag.
Cha d'rinn iad an urnuigh fathast.
Co a tha 'gar coinneachadh an sin.
Aon de ar coimh-fhearaibh.
C' àit am bheil thu a' dol.
Do 'n tigh-fhòghluim.

Anns an tigh-fhoghluim.

Suidh ann ad àite féin.
C' àit am bheil do leabhar?
Tha do leabhar an sin.
Léugh do leabhar.
Smuainich air do léughadh,
Cuir d'earrainn air meomhair.
Cha 'n 'eil thu deanamh ni air bith ach cluich.

Ni mi casaid ort.
Innsidh mi do 'n mhaighstir.
Am bheil thu ullamh ?
Cha 'n 'eil mi ullamh fathast.
Ciod a tha thu ag scriobhadh ?
Tha mi scriobhadh mo chleachda.
Scriobh mi gu h-iomlan e.
Na teannaich mi.
Dean tuilleadh àite dhomh.
Tha aite ni 's leor agad.
Suidh an aird.
Beagan ni's airde.
Beagan ni's isleadh.
Thoir dhomh mo leabhar
C' àit an tósich sinn ?
Cia fhad a deir sinn ?
Gu so.
Ciod an earrainn a tha agad ?
Co leis an leabhar so ?
An d' fhuair thu d' earrainn air mheo mhair ?
Cha d' fhuair fathast.
Greas ort.
Bi dichiollach.
Am bheil ite, agus dubh agad ?
Scriobh do chleachd.
Is maith a scriobh thu e.

Air sgeadachadh.

Sgeadaich thu fein.

C' àirson nach 'eil thu a' deanamh cabhaig a chur d' earraidh ort?

Fhir bhig las a'choinneal.

Cuir air teine.

Iarr air a chailin leine ghlan a thabhairt dhomh.

Cha 'n 'eil féum agam oirre a nis.

Tha 'n leine so glan gu leor.

Cuir thugam m' fheile-bheag.

Thoir dhomh m' osain.

Thoir chomh mo ghartain. (chreabuille.)

Cuir ort d' osain, agus do ghartain.

Tha tuill ann am osain.

Càirich na h-osain.

Sin do bhròg an duit.

Glan mo bhròg an.

Cuir ort do bhròg an.

Cír do cheann.

Cír mo ghruag.

Cha 'n 'eil na círean glan.

An àill leat cír adhairce, no cír fhiodha?

Thoir dhomh a chír chnaimhe.

Bhrist neach éigin cùig no sea fhiacal as a chír.

Is éigin domh mo lamhan, mo bhéul, agus m' aghaidh a nighe.

Cha d' thug a chaile bhuaireasach sin uisge thugam.

Glaodh oirre air ball.

Sín am ionnsuidh an soitheach uisgidh.

Tiormaich do lamhan leis an lamh-anart.

Bha mo lamhan ro shalach.

C' àit am bheil mo léine.

Tha i an so.

Cha 'n 'eil i glan.

Tha i salach.

Ni bheil an léine so blàth.

Tha i ro fhuar fathast.

Ma 's àill leat blàthaichidh mi i.

Cha 'n àill, cha 'n àill, cha'n 'eil bao ghal ann.

Cuirfidh mi orm i mor a tha i.

Thoir dhomh lamh-anart.

So aon ghlan duit.

Thoir dhomb an lamh-anart a tha am phocaid.

Thug mi do 'n bhean-nigheachain e, cha robh e glan.

Rinn thu gu maith.

An d'thug i dhachaidh m' anart.

Thug i, a dhuin' uasail, cha'n 'eil ni air bith air chall.

Ciod an t-éudach-muineil a chuirfeas tu ort an duigh?

Eudach-muineil coitchinn.

Fill an t-éudach-muineil so.

Thoir dhomh mo chulaidh-éudaich.

Ciod a chulaidh?

A chulaidh a bha agam orm an dé.

Nach cuir thu ort do chulaidh ùr?

C' airson?

A chionn gur e an diugh la breith na Ban-righinn.

Tha mis' air dhochair.

Tha thu ceart.

Gu dearbh dhi-chuimhnich mis' e.

Is maith leam gu 'n do chuir thu am chuimhn' e.

Tha mo lamhuinnean, mo bhoineid agus mo chlaidheamh a mhain a dhíth orm.

Sguab m' éudach gu maith.

C' àit am bheil an sguabach?

Tha i as an rathad.

C' airson nach dùin thu do pheiteag?

Is toigh leam dol le 'm bhrollach fosgailte.

Is e sin an gnàth.

C' àit am bheil d' fhalluing?

Tha e 'an so.

Co a ta feitheamh?

Ciod a tha dhíth ort a dhuin' uasail?

Tha fear éigin ag bualadh aig an dorus, faic co a th' ann

Is e an taileir a th' ann.

Gairm an aird e.
Thigeadh e a stigh.

Mu thuigsinn.

Am bheil thu 'g a thuigsinn?
An do thuig thu an ni a dubhairt e?
Am bheil thu a' tuigsinn an ni a tha e ag radh?
Am bheil thu 'gam thuigsinn gu maith?
Tha mi 'g ad' thuigsinn gu maith.
Ni bheil mi 'g ad' thuigsinn.
Is aithne dhuit Gaelic gu maith.
Is aithne dhomh gu fior mhaith.
An do thuig thu mi?
Cha do thuig mi thu.
Thuig mi gu maith thu.
An do thuig thu esan?
An do thuig thu ise?
An do thuig thu iadsan?
Nach 'eil thu 'g am' thuigsinn?
Nach 'eil thu 'g a thuigsinn?
Nach 'eil thu 'g a tuigsinn?
Nach 'eil thu 'g a 'n tuigsinn?

Mu cheist fharruid.

Cionnus a deir thu?
Ciod e sin? Ciod a dh' fhairich thu?

Ciod a tha iad ag radh ?
Ciod is ciall da sin ?
Ciod is ciall duit ?
Ciod air am bheil sin maith ?
Ciod a tha thu saoilsinn ?
Ciod an t-aobhar mu 'n dubhairt e sin ?
Innis domh, am féud neach fios a bhi aig' air ?
Am féud neach fharruid dhiot ?
Ciod a tha thu ag iarruidh ?
Cionnus, a dhuin' uasail?
Ciod a tha ri dheanamh ?
Ciod a tha dhíth ort ?
Ciod is aill leat fhaotainn ?
Freagair mi.
C' airson nach freagair thu ?

Air fiosrachadh, no eolas.

An aithne dhuit sin ?
Cha 'n aithne dhomh.
Cha 'n aithne dhomh e.
Cha 'n aithne ni air bith uime.
Bha fios aic-se air.
Nach b'aithne dhasa e ?
Ged a b'aithne dhomhsa e.
Cha'n fhaigh esan fios air bith air.
An robh fios aig air ?
Cha robh fios air bith aig' air.

Bha fios agamsa air romhad-sa.
Ni 'n robh do 'm fios domhsa.
An aithne dhuit esan?
An aithne dhuit ise?
An aithne dhuit iad?
Is aithne dhomh esan.
Cha'n aithne dhomh iad.
Is aithne dhuinn a cheile.
Cha'n aithne dhuinn a cheile.
Nach aithne dhuit esan?
Air leam gu'm b'aithne dhomh e.

Gnath-fhocail, Caib. iii.

---

1. A mhic, na di-chuimhnich mo lagh, ach gleidheadh do chridhe m' aitheantà:

2. Oir laithean buan, agus saoghal fada, agus sith bheir iad dhuit.

3. Na treigeadh tròcair agus firinn thu: ceangail iad mu d'mhuineal, scriobh iad air clàr do chridhe.

4. Agus ghcibh thu deadh-ghean, agus tuigse mhaith an scalladh Dhé agus dhaoine.

5. Earb as an Tighearna le d' uile chridhe, agus re d' thuigse fein na biodh do thaice.

6. Ann ad uile shlighibh aidich e, agus seolaidh esan do cheumanna.

7. Na bi glic a' d' shuilibh féin; biodh eagal an Tighearna ort, agus treig olc.

8. Na shlainte bithidh e do d' iomlaig, agus 'na smior do d' chnàmhaibh.

9. Thoir urram do 'n Tighearna le d' mhaoin, agus le ceud thoradh d'uile chinneis.

10. Agus lionar do shaibhlean le pailteas, agus le fion nuadh ruithidh t-fhionamair thairis.

11. Air cronachadh an Tighearna, a mhic, na deansa tàir, agus na sgithich d' a smachdachadh.

12. Oir esan a's toigh leis an Tighearna smachdaichidh se, mar *a smachdaicheas* athair am mac *anns* am bheil a thlachd.

13. *Is* sona an duine *a* dh' amaiseas air gliocas, agus am fear *a* gheibh tuigse:

14. Oir *is* fearr a ceannachd na ceannachd airgid, agus a buannachd na 'n t-òr.

15. *Is* luachmhoire i na na séudan, agus cha 'n 'eil gach ni a's narainn thu mhiannachadh r' an coimhmeas rithe.

16. *Tha* saoghal fada 'na laimh dheis; 'na laimh chli saibhreas agus urram.

17. *Is* sligheanna subhachais a sligheanna, agus *is* sith a ceumanna uile.

18. *Is* craobh beatha i dhoibhsan a ni greim oirre, agus *is* sona iadsan a ghleidheas i.

19. Le gliocas shuidhich an Tighearn àn talamh; le tuigse shocraich e na neamha.

20. Le eolas-san brisear suas na doimhneachdan, agus silidh na neoil a nuas an drùchd.

21. A mhic, na dealaicheadh iad re d' shùilibh: coimhid gliocas fallain agus tuigse.

22. Agus bithinh iad 'nam beatha do d' anam, agus 'nam maise do d' mhuineal.

23. An sin imichidh tu a' d' shlighe gu tearuinte, agus cha tuislich do chos.

24. An uair a luidheas tu sios, cha bhi eagal ort: seadh, luidhidh tu sios, agus bithidh do chodal milis.

25. Na biodh sgàth ort roimh eagal obann, no roimh fhasachadh nan aingidh, 'nuair a thig e.

26. Oir bithidh an Tighearna 'na thearmunn duit, agus gleidhidh e do chos o bhi air a glacadh.

27. Na cum maith o 'n droing d' an dlighear e, 'nuair a tha e an comas do laimh a dheanamh.

28. Na h-abair re d' choimhearsnach, Imich, agus thig a ris, agus am màireach bheir mi dhuit, 'nuair a tha e agad laimh riut.

29. Na dealbh olc an aghaidh do

choimhearsnaich, agus e gabhail comhnuidh gu muinghineach laimh riut.

30. Na dean stri re duine gun aobhar mur do rinn e cron ort.

31. Na biodh farmad agad re fear an fhòirneirt, agus na roghnuich a bheag d' a shlighibh.

32. Oir *is* grainealachd do' 'n Tighearn an duine droch mhuinte, ach *tha* a rùn aig an ionracan.

33. *Tha* mallachd an Tighearna ann an tigh an aingidh; ach beannuichidh e aitecomhnuidh nam firean.

34. Gu cinnteach air luchd-fochaid ni e fochaid; ach do 'n iriosal bheir e gràs.

35. Sealbhaichidh na doine glice urram; ach is e naire ardachadh nan amadan.

CAIB. IV.

1. Cluinnibh, a chlann, teagasg athar, agus thugaibh an aire, chum gu faigh sibh eòlas air tuigse:

2. Oir tha mi toirt duibh deadh theagaisg; na tréigibhse mo reachd.

3. Oir bu mhise mac mùirneach m' athar, agus mar aonghin mic *bha mi* ann an sealladh mo mhathar.

4. Theagaisg e mi mar an ceudna, agus thubhairt e rium, cumadh do dhridhe mo bhriathra; coimhid m' àitheantan agus mair beo.

5. Faigh gliocas, faigh tuigse: na dichuimhnich, agus na claon o bhriathraibh mo bheoil.

6. Na tréig i, agus gleidhidh si thu: gràdhaich i, agus coimhididh si thu.

7. *Is* e gliocas an ni sònruichte; faigh gliocas, agus maille re d' uile fhaghail faigh tuigse.

8. Ardaich i, agus cuiridh i suas thu; bheir i gu h-urram thu, 'nuair a ghabhas tu a' d' ghlacaibh i.

9. Bheir i do d' cheann coron maise: crùn glòire bheir i scachad duit.

10. Eisd, a mhic, agus gabh m' fhocail: agus bithidh bliadhnacha do bheatha lionmhor:

11. Ann an slighe a' ghliocais theagaisg mi thu: threòraich mi thu ann an ccumannaibh direach.

12. 'Nuair a dh' imichcas tu, cha teannaichear do cheumanna, agus an uair a ruithcas tu, cha tuislich thu.

13. Dean greim daingean air teagasg, na leig as *e*; coimhid e, oir *is* e do bheatha e.

14. Na gabh a steach do rathad nan

aingidh, agus na h-imich ann au slighe dhroch dhaoine.

15. Seachainn i, na gabh seachad làimh rithe, pill uaipe, agus imich romhad.

16. Oir cha chaidil iadsan mur dean iad olc: agus tha 'n cadal air a thoirt uatha mur toir iad air *cuid-eigin* tuiteam.

17. Oir tha iad ag itheadh arain na h-aingidheachd, agus ag òl fiona an ainneirt.

18. Ach *tha* slighe nam firean mar an solus dealrach, a dheal-raicheas ni's mò agus ni's mò gu ruig an latha iomlan.

19. *Tha* slighe nan aingidh mar dhorchadas: cha 'n aithne dhoibh ciod air am bheil iad a' tuisleachadh.

20. A mhic, do m' fhoclaibh thoir aire; re m' bhriathraibh aom do chluas.

21. Na imicheadh iad o d' shuilibh: gléidh iad am meadhon do chridhe.

22. Oir *is* beatha iad dhoibhsan a gheibh iad, agus ioc-shlaint d' am feoil uile.

23. Leis gach uile dhichioll gléidh do chridhe; oir as sin *tha* sruthanna na beatha.

24. Cuir uait am beul fiar, agus na bilean beumnach cuir fad uait.

25. Sealladh do shuilean gu ceart rompa, agus sgoladh fabhrainnean do shùl gu direach romhad.

26. Cothromaich ceumanna do chos,

agus biodh do shlighean uile air an socrachadh.

27. Na tionndaidh a chum na làimhe deise, no clithe: carruich do chos o 'n olc.

An leanabh ag moladh a Chruith-fhear.

Teannamaid ri moladh thabhairt do Dhia, oir a ta e ro mhor; beannaicheamaid e, oir tha e ro mhaith.

Rinn e na h-uile nithe; a' ghrian a riaghladh an latha, a' ghealach chum deal rachadh anns an oidhche. Rinn e a' mhuc-mhara mhor, agus a' bhiastag bheag a ta snàgadh air an talamh.

Tha na h-eòin bheaga ag seinn cliù do Dhia, an uair a sheinneas iad ceileirean ceòlmhor anns an doire.

Molaidh mis' e le m' ghuth; oir feudaidh mi a mholadh, ged nach éil annam ach leanabh.

O cheann beagan bhliadhnacha, bha mise am naoidhean beag, agus cha b' aithne dhomh focal air bith a labhairt: agus cha robh eolas agam air ainm mòr Dhé, oir cha d' thainig mo thuigse h-ugam. Ach a nis is tig leam labhairt, agus molaidh mi e; is urrainn domh

smuaincachadh air a mhòr chaoimhneas, agus bheir mo chridhe gràdh dha.

Gairmeadh e orm, agus thig mi 'na iònnsuidh; thugadh e aithne dhomh, agus freagairidh mi e.

An uair a bhitheas mi ni's sine, molaidh mi ni's fearr e; agus cha di-chuimhnich mi Dia gu bràth, fhad as a mhaireas mi bcò.

Curam agus maitheas Dé.

Amhairc air buachaill an treud, tha esan ag gabhail curaim de a chaoraibh, treòraichidh se iad air feadh shruthain fhior-ghlan, scòlaidh se iad gu h-ionaltraibh ùr: ma bhitheas na h-uain òga sgìth, giùlanaidh se iad 'na uchd; ma theid iad air sceacharan bheir e dhachaidh iad.

Ach co esan is buachaill do 'n bhuachaill? co tha ag gabhail curaim dhethsan? co tha 'g a threòrachadh anns a' chois-chéum anns an còir dha imeachd? agus ma théid e air mearachd, co bheir air ais e?

Is e Dia buachaill a' bhuachaill. Is esan am buachaill thar na h-uile; tha esan ag gabhail curaim de an uile; is e an

domhan uile a bhuaile-sa; is sinne a threud; agus is iad na luibhean, agus na machraichean glasa na h-ionaltradha a tha e solarachadh air ar son.

Is toigh le mathair a leanabh beag féin, altrumaichidh si air a gluinibh e; beathaichidh si a chorp le biadh; soillsichidh si inntinn le h-eòlas: ma tha e tinn, eiridinnidh si e le gaol blàth; ni i faire air an uair a bhitheas e 'na chadal; cha dichuimhnich i e uair air bith; teagaisgidh si dha cionnus a dh' fhéudas e bhi maith; tha i cionail air fhàs o là gu là.

Ach co e athair na mathar? co a tha tabhairt beidh dh'ise agus nithean maithe, agus a tha ag deanamh faire oirre le caomh ghràdh, agus a tha do ghnàth ag tabhairt an aire oirre? Co a tha ag cur a ghlaca timchioll oirre-se, chum a dion o olc? agus ma bhitheas i tinn, co a leighiseas i?

Is e Dia athair na mathar; is esan athair gach uile neach, oir rinn e na h-uile ni. Gach uile dhaoine, agus na h-uile mhnathan a ta beò anns an domhan uile, is iad sin a chlann-san; is toigh leis iad gu léir, tha e maith dhoibh uile.

Tha an righ ag riaghladh a shloigh; tha crùn òir aig' air a chcann, agus tha 'n

t-slat rioghail 'na laimh ; tha e 'na shuidhe air riogh-chaithir, agus ag cur a mach aitheanta ; tha urram aig iochdaranaibh air ; ma ni iad maith dionaidh se iad o chunnart, agus ma ni iad olc bheir e orra fulang air a shon.

Ach co e righ an righ ? co bheir aithne dha-san ciod is eigin da 'dheanamh ? Co do am buin an lamh a dhionas esan o chunnart ? agus ma ni e olc, co a bhuaileas e.

Is e Dia righ an righ ; tha a chrùnsa de dhearsadh soluis, agus tha a rioghchaithir am measg nan réulta. Is esan Righ nan righ, agus Tighearna nan Tighearna ; ma dh' iarras e oirnne a bhi beò, bithidh sinn beò ; agus ma dh' iarras e oirnne bàs fhaotainn, gheibh sinn bàs : tha a chumhachd thar gach uile shaoghal, agus tha e ag amharc air na h-uile obair a rinn e.

Is e Dia ar buachaill-ne, air an aobhar sin leanaidh sinn e : Is e Dia ar n-Athair, air an aobhar sin bheir sinn gràdh dha : Is e Dia ar Righ, uime sin bithidh sinn umhal da.

Seirc.

An uair a smuaintìcheas tu air d' uireasbhuidh féin, an uair a bheachduicheas tu air do neo-fhoirfeachd, aidich maitheas Dé, a dhuine; a bhuilich ort tuigse, a thug comas labhairt dhuit, agus a shuidhich thu ann an comhluadar dhaoin' eile, a dh' fhaotainn congnadh uadha, agus a thabhairt seach congnadh dhoibh.

Do bhiadh, do thruscan, d' àite comhnuidh goireasach; a bhi tearuinnt' o dhochunn, thu a mhealtiunn nithe maithe, agus subhachais na beatha a ta a lathair; na h-uile ni dhiùbh sin, is ann le congnadh chàich a ta thu 'g am faotainn, agus ui am biodh iad air am buanachadh dhuit, ach le comhoibreachadh mar sin.

Is e do dhleasdanas, uimc sin, a bhi ann ad dheadh charaid do'n chinneadh daonna uile, do bhrigh gur e do leas, gu 'm biodh gach duine càirdeil riut féin.

Mur a chuirfeas luibhean cùbhraidh deadh fhàile uapa, mar sin bheir cridhe duine scirceil, deadh oibre gu crich.

Tha e mealtuinn sith agus socair a cridhe fein, agus ni e gairdeachas ann an sonas, agus soirbheas a choimhearsnaich.

Cha tabhair e éisdeachd do tharcuis, tha coireanna, agus seacharain dhaoin' eile, goimheil do a chridhe.

Is e a mhiann a bhi ag dcanamh maith, agus siridh e fàth chum a dheanamh ; ann an ea-tromachadh ainneirtean neach eile, bheir e toil-inntinn dha fein.

O a dheadh rùn, tha e an geall air sonas a chinnidh daonna uile ; agus le féilidheachd a chridhe, ni e a dhichioll gu a chur air adhairt.

Dichioll.

O na shiubhail na laithe a theirig a chaoidh, agus na laithe a ta re teachd, maith dh' fheudta nach meal thu iad, is còir dhuit air an aobhar sin, O dhuine ! an t-àm a ta ann a dheadh-bhuileachadh, gun doilgheas a bhi ort airson na h-aimsir a chaidh seachad, agus gun mhòrain earbsa ris an aimsir a ta chum teachd.

Is leatsa an ùin' a ta làthair, an ath-uair a ta si folaichte uaite, agus ni bheil fhios agad ciod a dh'-fheudas tachairt innte.

Cia b'e ni a ta thu ag cur romhad a dheanamh, dean e gun mhoille ; na cuir dàil gus an fheasgar, anns an ni a dh' fheudar a dheanamh anns a' mhaduinn,

Is e diomhanas as mathair do uireasbuidh, agus do easlaint; ach tha saothair an duine shubhailcich ag tabhairt toilinntinn da féin.

Tha làmh fear an dichill ag tabhairt buaidh air uireasbhuidh. Tha saibhreas agus sonas ag feitheamh air an duine shaothrachail.

Co esan a choisinn saibhreas, a dh' éirich gu cumhachd, a sgeadaich e fein le h-urram, air am bheil cliù anns a' bhaile, a sheasas ann an làthair an Righ' ann a chomhairle? Eadhon esan a dhruid a mach diomhanas o a thigh; agus a dubhairt ri leisge is tu mo namhaid.

Eiridh e moch, agus theid e a luighe anmoch; cleachdaidh e inntinn re smuaintibh ceart, agus a chorp re gniomh, agus mar sin gleidhidh e an slainte maraon.

Tha an duine mairnealach 'na eireadh dha féin, tha a uine ag luidhe trom air; imichidh e mu an cuairt gu diomhain, gun fhios aige ciod a ni e.

Tha a lathachan ag siubhal seachad mar dhubar neoil, agus ni am fàg e 'na dheigh comhara air bith mar chuimhneachan air.

Tha a chorp easlan a dhi obair: bu mhiann leis gniomh, ach ni am bheil comas aige air gluasadh; tha a inntinn ann an

dorchadas, tha a smuaintean aimh-reiteach ; tha e déidheil air còlas, ach ni bheil e dichiollach ; bu mhaith leis meas ithe, ach is draghail leis saothaireachadh air a shon.

Tha a thigh ann an aimh-reit, tha a luchd-muinntir strothail, agus ceannaircach, agus ruithidh e gu h-aimhleas ; chi se e le a shuilibh, cluinnidh se e le a chluasaibh, crathaidh e a cheann, agus togairidh e, ach ni bheil misneach aige ; gus an tig sgrios air mar iomghaoith ; agus bithidh nàire agus aithreachas 'g a leantiunn, gus an d'theid e do'n uaigh.

NA DEICH AITHEANTA.

Ecsodus, Caib XX.

Agus labhair Dia na briathra so uile, ag ràdh,

Is mis' an Tighearna do Dhia, a thug a mach thu a tír na h-Eiphit, a tigh na daorsa.

1. Na biodh dée 'sam bith eile agad a' m' lathair-sa.

2. Na dean dhuit féin *dealbh* snaidhte, no coslas 'sam bith *a dh'aon ni*, a *ta* 'sna nèamhaibh shuas, no air an talamh shios,

no 'sna h-uisgeachaibh fuidh 'n talamh. Na crom thu féin sios doibh, agus na dean seirbhis doibh: oir mis' an Tighearna do Dhia, *is* Dia eudmhor mi, a' leantuinn aingidheachd nan aithreacha air a' chloinn, air an treas, agus air a'cheathramh *gineal-ach* dhiubhsan a dh' fhuathaicheas mi; agus a' nochdadh tròcair do mhiltibh dhiubhsan a ghradhaicheas mi, agus a choimhideas m' àitheanta.

3. Na tabhair ainm an Tighearna do Dhè 'an diomhanas; oir cha mheas an Tighearna neo-chiontach, *esan* a bheir ainm 'an diomhanas.

4. Cuimhnich la na sàbaid a naomhachadh. Sea laithean saothraichidh tu, agus ni thu t-obair uile. Ach air an t-seachdamh la *tha* sabaid an Tighearna do Dhé: air an la sin na dean obair 'sam bith, thu féin, no do mhac, no do nighean, d' oglach, no do bhan-oglach, no d' ainmhidh, no do choigreach a ta'n taobh a stigh do d' gheataibh; oir ann an sé laithibh rinn an Tighearna na neamhan agus an talamh, an fhairge, agus gach ni a ta annta; agus ghabh e fois air an t-seachdamh là: air an aobhar sin bheannaich an Tighearna là na sabaid, agus naomhaich se e.

5. Tabhair onoir do t'athair, agus do

d'mhathair; a chum as gn'm bi do laithean buan air an fhearann a tha an Tighearna do Dhia a' toirt dhuit.

6. Na dean mortadh.

7. Na dean adhaltrannas.

8. Na dean gaduigheachd.

9. Na tabhair fianuis bhréige an aghaidh do choimhearsnaich.

10. Na sanntaich tigh do choimhearsnaich; na sanntaich bean do choimhearsnaich, no oglach, no bhan-oglach, no dhamh, no asal, no aon nì a's le do choimhearsnach.

URNUIGH AN TIGHEARNA.

Ar n-Athair a tha air neamh, Gu naomhaichear d'ainm. Thigeadh do rioghachd. Deanar do thoil air an talamh mar a nithear air neamh. Tabhair dhuinn an diugh ar n-aran laitheil. Agus maith dhuinn ar fiacha, amhuil mar a mhaitheas sinne d'ar luchd-fiach. Agus na leig am buaireadh sinn, ach saor sinn o olc: oir is leatsa an rioghachd, agus an cumhachd, agus a ghloir, gu siorruidh. Amen.

A' CHREID.

Creideam ann an Dia an t-Athair Uile chumhachdach, Cruith-fhear neimh agus na talmhuinn; agus ann an Iosa Criosd, aon mhac-san, ar Tighearn,neach a ghineadh o 'n Spiorad Naomh, a rugadh leis an Oigh Muire, a dh' fhuiling fuidh Phontius Pilat, a chéusadh, a fhuair bàs, agus a dh' adhlaiceadh, a chaidh sios do staid nam marbh, a dh' éirich arís o na marbhaibh air an treas là, a chaidh suas air neamh, agus a ta 'na shuidhe air deas làimh Dhé an Athar Uile-chumhachdaich, agus as sin a thig a thoirt breith air na beothaibh agus air na marbhaibh. Creideam anns an Spiorad Naomh, anns an eaglais naomh choitchionn, ann an cochomunn nan naomh, ann an maitheanas peacaidh, ann an ais-eirigh a' chuirp, agus anns a' bheatha mhaireannaich. Amen.

DEUTERONOMI xxxi.

11. 'Nuair a thig Israel uile g'an taisbeanadh féin 'an lathair an Tighearna do Dhé, 'san ionad a thaghas e; leughaidh tu 'n lagh so'an làthair Israeil uile, 'nan éisdeachd.

12. Cruinnich an sluagh r'a chéile, fir, agus mnài, agus clann, agus do choigreach a *tha* 'n taobh stigh do d' geataibh; a chum gu'n cluinn iad, agus gu'm fòghlum iad agus gu'm bi eagal an Tighearna bhur Dé orra, agus gu'n d'thoir iad fa'near uile bhriathran an lagha so a dheanamh:

13. Agus *gu*'n cluinn an clann do nach b'aithne *bheag*, agus gu fòghlum iad, eagal an Tighearna bhur Dé a bhi orra am fad's is beo dhuibh 'san fhearann d'am bheil thu dol thar Iordan g'a shealbhachadh.

Caib xi.

18. Uime sin taisgidh sibh suas iad so mo bhriathra 'nar cridhe agus 'nar n-anam, agus ceanglaidh sibh iad mar chomhar air bhur làimh; agus bithidh iad mar eudanain eadar bhur suilibh.

19. Agus teagaisgidh sibh iad d'ar cloinn, a labhairt orra 'nuair a shuidheas tu a' d' thigh, agus an uair a dh'imicheas tu air an t-slighe, agus an uair luidheas tu sios, agus an uair a dh'éireas tu suas.

20. Agus sgriobhaidh tu iad air ursainnean doruis do thighe, agus air do gheataibh :

21. A chum as gu'm bi bhur laithean lìonmhor, agus laithean bhur cloinne, 'san fhearann a mhionnaich an Tighearna d'ar n'aithreachaibh a thoirt doibh, mar laithean nèimh air an talamh.

SALM lxxviii.

1. Eisdibh, O mo sluagh, re m' reachd, aomaibh bhur cluas chum bhriathar mo bhéil.

2. Fosgailidh mi mo bheul ann an cosamhlachd ; cuiridh mi sean-fhocail dhorcha an céill :

3. A chuala sinn, agus a b'aithne dhuinn, agus a dh'innis ar n-aithriche dhuinn.

4. Cha cheil sinn air an cloinn *iad*, a' foillseachadh cliu an Tighearna do'n àl a

ta re 'teachd, agus a neart, agus 'oibre iongantach a rinn e :

5. Oir chuir e suas teisteas ann an Iacob, agus shuidhich e lagh ann an Israel, a dh'àithn e d'ar n-aithrichibh gu'n deanadh iad aithnichte d'an cloinn ;

6. Chum gu'm biodh fios aig an àl re teachd *orra*, gu'n éircadh a'chlann *a* bheirteadh, agus gu'n cuireadh iad an céill *iad* d'an cloinn féin ;

7. Agus gu'n cuireadh iad an dòchas ann an Dia, agus nach dichuimhnicheadh iad oibre Dhé, ach gu'n gleidheadh iad 'àitheanta ;

Salm xix.

7. *Is* iomlan lagh an Tighearna, ag iompochadh an anama ; *tha* fianuis an Tighearna cinnteach, a' deanamh a' bhaoghalta glic.

8. *Tha* reachdan an Tighearna ceart, a' deanamh a' chridhe aoibhneach ; *tha* àithne an Tighearna glan, a' soillseachadh nan sùl.

9. *Tha* cagal an Tighearna fiorghlan, a' maireachduinn am feasd : *is* firinn breithneanais an Tighearna ; tha iad gu h-iomlan cothromach.

10. Ni's mo r'an iarruidh *tha* iad na'n t-òr, seadh, na mòran d'on or fhior-ghlan:

agus ni's milse na a' mhil, seadh, na *mhil* a shileas as na ciribh-meala.

11. Os bàrr, tha do sheirbhiseach a faotainn rabhaidh uatha: 'nan coimhead *tha* mor dhuais.

EOIN, Caib iii.

Gràdh Dhé.

14. Mar a thog Maois suas an nathair san-fhàsach, is ann mar sin is éigin do Mhac an duine bhi air a thogail suas:

15. Chum's ge b'e neach a chreideas ann, nach sgriosar e, ach gu'm bi a' bheatha mhaireannach aige.

16. Oir is ann mar sin a ghràdhaich Dia an saoghal, gu'n d'thug e aon-ghin Mhic fein, chum's ge b'e neach a chreideas ann, nach sgriosar e, ach gu'm bi a b'heatha shiorruidh aige.

17. Oir cha do chuir Dia a Mhac do'n t-saoghal, chum gu'n diteadh é 'n saoghal, ach a chum gu'm biodh an saoghal air a shaoradh trìdsan.

18. An ti a chreideas ann, cha dìtear e: ach an ti nach chreid, tha e air a dhì-

teadh cheana, chionn nach do chreid e an ainm aoin-ghin Mhic Dhé.

Marc x.

13. Agus thug iad leanabana d'a ionnsuidh, chum as gu'm beanadh e riu; agus chronuich a dheisciobuil a' mhuintir a thug leo iad.

14. Ach an uair a chunnaic Iosa *sin*, bha e ro dhiombach, agus a dubhairt e riu, Leigibh do na leanabanuibh teachd a m' ionnsuidh, agus na bacuibh iad: oir is ann d'an leithidibh a ta rioghachd Dhé.

15. Gu deimhin a deirim ribh, Ge b'e neach nach gabh riogachd Dhé mar leanabh beag, nach d'theid e gu bràth a steach innte.

16. Agus ghlac e 'na uchd iad, agus chuir e a lamhan orra, agus bheannuich e iad.

MATA xviii.

1. Anns an àm sin fein thainig na deisciobuil chum Iosa, ag radh, Cò a's mo ann an riogachd neimhe?

2. Agus air do Iosa leanabh beag a ghairm chuige, chuir e' nam meadhon e.

3. Agus a dubhairt e, Gu firinneach a deirim ribh, Mur iompoichear sibh, agus mur bi sibh mar leanabana, nach d'theid sibh a steach do rioghachd neimhe.

4. Air an aobhar sin ge b'e dh' isleachas e fein mar an leanaban so, 's e sin fein a's mò ann an rioghachd neimhe.

5. Agus ge b'e ghabhas aon leanaban d'a leithid so ann am ainmse, gabhuidh e mise.

6. Ach ge b'e neach a bheir oilbheum dh'aon neach do'n mhuinntir bhig so a ta creidsinn annamsa, b'fhearr dha gu'm biodh cloch-mhuilinn air a crochadh r'a mhuineal, agus gu'm biodh e air a bhàthadh ann an doimhne na fairge.

2 *Tim.* iii.

14. Ach buanaich thusa anns na nithibh a dh'fhòghluim thu, agus air an d'rinne-

adh thu dearbh-fhiosrach, air dhuit fios a bhi agad cia uaith a dh'fhòghluim thu *iad ;*

15. Agus o bha thu a' d' leanabh gu'm b'aithne dhuit na scriobtuire naomha, a tha comasach air do dheanamh glic chum slàinte, tre'n chreidimh a ta ann an Iosa Criosd.

16. *Tha* an scriobtuir uile air a dheachdadh le Spiorad Dé, agus *tha* e tarbhach chum teagaisg, chum spreige, chum leasachaidh, chum oilein ann am fireantachd:

17. Chum gu'm bi òglach Dhé coimhlionta, làn deas chum gach uile dheadh oibre.

1 SAMUEL, Caib ii.

Urnuigh Hanaih.

Agus rinn Hanah urnuigh, agus thubhairt i, Tha mo chridhe a' deanamh gàirdeachais anns an Tighearna, dh' ardaicheadh m' adharc anns an Tighearna, rinneadh mo bheul farsaing os cionn mo naimhde, do bhrigh gu bheil mi aoibhneach ann do shlàinte-sa.

2. Cha 'n 'eil neach air bith naomha mar an Tighearna ; oir cha *'n 'eil* neach

ann ach thu, agus cha 'n 'eil carraig ann mar ar Dia-ne.

3. Na labhraibh ni's mò cho ro-uaibhreach, na d'thigeadh àrdan a mach as bhur beul; oir is Dia eòlais an Tighearna, agus leisean tha gniomharan air an cothromachadh.

4. *Tha* boghanna nan daoine treun air am briseadh, agus tha iadsan a thuislich air an crioslachadh le neart.

5. *Jadsan a bha* làn, air son arain thuarasdalaich siad iad féin; agus *iadsan a bha* ocrach, sguir iad *do bhi mar sin:* ise a bha roimhe neo-thorach, rug i seachdnar; agus ise aig an robh mòran cloinne, dh' fhàs i fann.

6. 'Se 'n Tighearn a mharbhas, agus a bheothaicheas: bheir e sios a dh' ionnsuidh na h-uaighe, agus bheir e nios.

7. 'Se 'n Tighearn a ni bochd, agus a ni beartach: leagaidh e sios, agus togaidh e suas.

8. Togaidh e 'm bochd o'n duslach; o'n òtrach togaidh e suas am féumach, 'gan cur 'nan suidhe maille re uachdranaibh, agus a thoirt orra cathair glòire a shealbhachadh: oir *is* leis an Tighearna bunaite na talmhainn, agus shuidhich e an domhan orra.

9. Cosan a naomh gleidhidh e, agus

bithidh na h-aingidh tosdach ann an dorchadas ; oir le neart cha bhuadhaich duine sam bith.

10. Brisear 'nam bloighdibh eascairdean an Tighearna : as na neamhaibh ni e tairneanach orra : bheir an Tighearna breth air criochaibh na talmhainn, agus bheir e neart d'a righ, agus ardaichidh e adharc Aoin ungta féin.

ROM. xii.

9. *Biodh bhur* gràdh gun cheilg. Biodh gràin agaibh do 'n olc, leanaibh gu dlùth ris an ni a tha maith.

10. *Bithibh* teo-chridheach d' a chéile le gràdh bràthaireil, ann an urram a' toirt toisich gach aon d' a chéile :

11. Gun bhi leasg ann an gnothuichibh : durachdach 'nar spiorad ; a deanamh seirbhis do'n Tighearn :

12. A' deanamh gàirdeachais an dòchas : foighidneach an trioblaid ; maireannach ann an ùrnuigh :

13. A' comh-roinn re uireasbhuidh nan naomh ; a' gnàthachadh aoidheachd.

14. Beannuichibh an dream a ta geurleanmhuinn oirbh : beannuichibh, agus na mallaichibh,

15. Deanaibh gairdeachas maille riu-san a ta re gairdeachas, agus caoidh maille riu-san a ta re caoidh.

16. Bithibh a dh'aon rùn d'a cheile. Na biodh bhur cion air nithibh ard, ach cuiribh sibh fein ann comhinbhe riu-san a ta iosal. Na bithibh glic 'nar barail fein.

17. Na iocaibh olc air son uilc do dhuine sam bith. Ulluichibh nithe ciatfach am fianuis nan uile dhaoine.

18. Ma dh' fheudas e bhi, mheud 's a ta e 'n comas duibhse, bithibh an sith ris na h-uile dhaoinibh.

19. *A chairde* gràdhach, na deanaibh dioghaltas air bhur son fein, ach thugaibh ait do'n fheirg: oir a ta e scriobhta, Is leamsa an dioghaltas; iocaidh mi, deir an Tighearn.

20. Uime sin ma bhios do nàmhaid ocrach, thoir biadh dha; ma bhios e tartmhor, thoir deoch dha: oir le so a dheanamh carnaidh tu eibhle teine air a cheann.

21. Na d' thugadh an t-olc buaidh ort, ach beir-sa buaidh air an olc leis a' mhaith.

NEHEMIAH, Caib viii.

An doigh dhiadhaidh air an còir focal Dé a bhi air a leughadh, agus air eisdeachd.

1. Agus chruinnich an sluagh uile an ceann a chéile mar aon duine do' n t-sraid a *tha* fa chomhair geataidh an uisge; agus dh' iarr iad air Esra an scriobhuiche e thoirt a làthair leabhair lagha Mhaois, a dh' aithn an Tighearn do Israel.

2. Agus thug Esra an sagart an lagh an làthair a' choi'thionail, araon fhear agus bhan, agus gach uile a thuigeadh 'nuair a chluinneadh iad *e*, air a' cheud là do 'n t-seachdamh mios.

3. Agus leugh e ann fa chomhair na sraide a tha fa chomhair geataidh an uisge, o mhaduinn gu meadhon-là, an làthair nam fear agus nam ban, agus na muinntir a thuigeadh: agus *bha* cluasan an t-sluaigh uile re leabhar an lagha.

4. Agus sheas Esra an scriobhuiche air crannaig fhiodha, a rinn iad air son a' ghnothuich, agus làimh ris sheas Matitiah agus Sema, agus Anaiah, agus Uriah, agus Hilciah, agus Maaseiah, air a làimh

dheis; agus air a làimh chli Pedaiah, agus Misael, agus Malchiah, agus Hasum, agus Hasbadana, Sechariah (agus) Mesulam.

5. Agus dh'fhosgail Esra an leabhar ann an sealladh an t-sluaigh uile, oir bha e os cionn an t-sluaigh uile: agus an uair a dh' fhosgail se e, sheas an sluagh uile.

6. Agus bheannaich Esra an Tighearn, an Dia mòr: agus fhreagair an sluagh uile, Amen, Amen, a' togail suas an làmh. Agus chrom iad an cinn, agus rinn iad aoradh do'n Tighearn le'n aghaidhibh ris an talamh.

7. Mar an ceudna thug Iesua, agus Bani, agus Serebiah, Iamin, Acub, Sabetai, Hodiah, Maaseiah, Celita, Asariah, Iosabad, Hanan, Pelaiah, agus na Lebhithich air an t-sluagh an lagh a thuig sinn: agus sheas an sluagh 'nan àit.

8. Agus leugh iad ann an leabhar lagha Dhé gu soilleir, agus thug iad an seadh seachad; agus thuig iadsan an uair a leughadh.

2 RIGH, Caib iv.

1. A nis ghlaodh bean àraidh do mhnaibh mhac nam fàidh re Elisa, ag ràdh, Fhuair t' òglach m' fhear bàs; agus tha fios agad gu' n robh eagal an Tighearn air t' òglach: agus tha fear nam fiach air teachd a thoirt mo dhithis mac leis gu bhi 'nan tràillibh aige.

2. Agus thubhairt Elisa ria, Ciod a ni mise air do shon? innis dhomh ciod a th' agad san tigh? Agus thubhairt ise, Cha 'n 'eil aig do bhanoglaich ni air bith san tigh, ach soitheach olaidh.

3. An sin thubhairt esan, Falbh, iarr dhuit féin soithiche an coingheall a muigh o d' choimhearsnachaibh uile, *eadhon* soithiche falamh: na dean le beagan.

4. Agus an uair a théid thu a steach, druididh tu an dorus ort féin, agus air do mhacaibh, agus taomaidh tu anns na soithichibh sin uile, agus cuiridh tu' n soitheach làn a leth-taobh.

5. Agus dh' fhalbh i uaith, agus dhruid i an dorus oirre féin, agus air a macaibh; *agus* thug iadsan *na soithiche* d' a h-ionnsuidh, agus thaom ise a mach.

6. Agus an uair a bha na soithiche làn, thubhairt i r' a mac, Thoir a m' ionnsuidh fathast soitheach. Agus thubhairt esan ria, Cha *'n 'eil* soitheach ann tuilleadh. Agus stad an oladh.

7. An sin thàinig i agus dh-innis i *sin* do 'n duine le Dia: agus thubhairt esan, Falbh, reic an oladh, agus diol t'fhiacha; agus thig féin agus do mhic beo air a' chuid eile.

1 CORINT. Caib. xiv.

1. Leanaibh gràdh, agus biodh mòr mhiann *thiodhlaca* spioradail oirbh, ach gu ma mò bhur togradh gu'n deanadh sibh fàidheadaireachd.

2. Oir an ti a labhras ann an teangaidh *choimhich*, ni h-ann re daoimbh a labhras e, ach re Dia: oir cha 'n 'eil neach sam bith 'ga thuigsinn; ge do tha e anns an Spiorad a' labhairt rùna-diomhair.

3. Ach an ti a tha deanamh faidheadaireachd, tha e a' labhairt re daoinibh chum togail suas, agus *chum* earail, agus *chum* comhfhurtachd.

4. An ti a ta labhairt an teangaidh *choimhich*, tha e 'ga thogail fein suas: ach

an ti a ni fàidheadaireachd, tha e togail suas na h-eaglais.

5. Bu mhaith leam gu labhradh sibh uile le teangaibh, ach b' fhearr leam sibh a dheanamh fàidheadaireachd, oir *is* mò an ti a ni fàidheadaireachd, na an ti a labhras le teangaibh, mur eadar-theangaich e, chum gu faigheadh an eaglais fòghlum.

6. A nis a' bhràithre, ma thig mi d'ar ionnsuidh a' labhairt le teangaibh, ciod an tairbhe a ni mi dhuibh, mur labhair mi ribh am foillseachadh, no an eòlas, no am faidheadaireachd, no an teagasg?

7. Air an doigh cheudna na nithe gun anam a ni fuaim, ma's piob no clàrsach, mur dean iad eadar-dhealachadh 'nam fuaimibh, coinnus a thuigear an ni a sheinnear air a' phiob no air a' chlàrsaich?

8. Oir ma bheir a' ghaltromp fuaim neo-chinnteach uaipe, cò a dh' ulluicheas e fein chum a' chatha?

9. Is amhuil sin sibhse, mur labhair sibh leis an teangaidh briathra so-thuigsinn, cionnus a dh' aithnichear an ni a labhrar? oir is ann ris an athar a labhras sibh.

10. Tha, feudaidh e bi, an uircad de

ghuthannaibh san t-saoghal, agus cha 'n 'eil a h-aon duibh gun bhlagh.

11. Uime sin mur tuig mi brigh a' ghutha, bithidh mi do'n ti a labhras borb; agus *bithidh* an ti a labhras, borb dhomhsa.

Thugar fainear, gu bheil am briathar *faigheadaireachd* an so, air a ghnathachadh leis an Abstol Pòl air son mineachadh focal Dé, teagasg, no labhairt ris an t-sluagh ann an cainnt a thuigeas iad.

Salm CXXXIV.

1. O oglacha Iehobhah mhòir,
   beannuichibh Dia a choidhch';
   Sibhse le 'n gnà bhi 'n àros Dé
   'nur seasamh feadh na h-oidhch'.
2. 'Na theampull togaibh suas 'ur làmh,
   beannuichibh Dia nam feart.
3. Beannuicheadh Dia a Sion thu,
   rinn neamh is làr le neart.

Salm XXIII.

1. Is e Dia fein a's buachaill dhomh.
   cha bhi mi ann an di.

2. Bheir e fainear gu luidhinn sios
air cluainibh glas le sith :
Is fòs ri taobh nan aibhnichean
theid seachad sios gu mall,
Tha e gach uair gam' threorachadh,
gu mín reidh anns gach ball.
3 Tha 'g aiseag m' anma dhomh air ais :
's a' treorachadh mo cheum
Air slighibh glan na fireantachd,
air sgà dheagh-ainme fein.
4 Seadh fòs d'an gluaisinn eadhon trid
ghlinn dorcha sgàil' a' bhàis,
Aon olc no urchaid a theachd orm
ni h-eagal leam 's ni 'n càs :
Arson gu bheil thu leam do ghnà,
do lorg, 's do bhata treun,
Ata'd a' tabhairt co-fhurtachd
is fuasglaidh dhomh am fh'eum.
5 Dhomh dheasuigh's bòrd air beul mo
nàmh
le h-ola dh' ung mo cheann,
Cur thairis tha mo chopan fòs
ag meud an làin a t' ann.
6 Ach leanaidh maith is tròcair rium
an cian a bhios mi beo :
Is comhnuigheam an àros Dé,
ri fad mo re's mo lò.

Salm c.

1 Togadh gach tír àrd-iolach glaoidh,
do Dhia Iehobhadh mòr.
2 Thigibh, is deanaibh seirbhis ait,
'na a làthair-san le ceol.
3 Biodh agaibh fios gur esan Dia,
se rinn sinn, 's cha sinn fein:
A phobull sinn, 's a chaoirich fòs
dh' ionaltradh leis gu leir.
4 Thigibh a nis le buidheachas
'na gheataibh-san a steach,
Is thigibh fòs le moladh mòr
an cùirtibh naomh a theach:
Is thugaibh dha mor-bhuidheachas,
ainm beannuichibh gu binn:
5 Or Dia ta maith, tha throcair buan;
is fhirinn feadh gach linn.

Salm ci.

1 Breith cheart is tròcair canar leam:
Dhe, seinneam dhuit le ceòl.
2 Is iomcharam mi fein gu glic
air slighe fhoirfe choir.

O c'uin do m' ionnsuidh a thig thu,
a Thighearna nam feart?
A steach am fhardoich gluaisidh mi
le cridhe fior-ghlan ceart.

3 Fa chomhair fòs mo shùile féin
ni 'n cuiream olc am feasd:
Obair luchd-ceannairc's fuathach leam,
's cha lean i rium gun cheist.

4 An cridhe iargalt ain-meineach
uam triallaidh e an cein:
Eòlas no furan air an daoi
á choidhch' cha chuir mi fein.

5 An ti bheir beum da choimhearsnach,
lom-sgriosam e as àit;
An cridhe borb cha 'n fhuiling mi,
no neach a sheallas ard.

6 Bidh m' air' air fircana na tír,
gu gabh iad comhnuidh leam:
An ti bhios foirfe glan 'na bheus,
se 's òglach dhomh gach am.

7 Fear deanaimh ceilg is mealltaireachd,
am theach-sa cha 'n fhaigh tàmh;
Am làthair, neach a labhras breug
cha 'n fhuirich iomad là.

8 Lom-sgriosaidh mise fòs gu moch
gach droch-dhuin' as an tír,
Chum luchd an uilc a sgathadh as
O chathair Dhé gu léir.

GNATH-FHOCAIL.

A mhic, ma bhios do chridhe glic, ni mo chridhe-sa gairdeachas, eadhon mo chridhe-sa.

Cuimhnich a nis do Chruithfhear ann an laithibh t'oige, mun d' thig na droch laithean, agus an druid na bliadhnacha *riut*, anns an abair thu, Cha 'n'eil tlachd agam annta.

Eisd re t'athair a ghin thu, agus na dean tair air do mhàthair 'nuair a bhios i aosda.

Mar chluas-fhàinne òir, agus mar usgair d'on òr fhíor-ghlan, *tha* fear-cronachaidh glic aig cluais fhurachair.

Is e eagal an Tighearna toiseach a' ghliocais; agus *is* e eolas *nithe* naomh, tuigse.

An ti a dh'fholaicheas a pheacanna, cha soirbhich leis; ach esan a dh'aidicheas agus a thréigeas *iad*, gheibh e tròcair.

A mhic, biodh eagal an Tighearna agus an righ ort: riu-san aig am bheil atharrachadh giùlain na biodh gnothuch agad.

Tha meidhean mealltach 'nan gràineileachd do'n Tighearn; ach *is* taitneach leis toimbsean ceart.

Tha neach ann a sgaoileas, agus fàsaidh e ni's saibhire ; agus *tha* e ann a chumas tuilleadh 'sa ta ceart, ach *thig* e gu bochdainn.

Lùghdaichear saibhreas an diomhanais ; ach esan a chruinnicheas le saothair, meudaichidh e.

Ni beannachadh an Tighearna saibhir, agus cha chuir e doilgheas 'na chuideachd.

Is fearr beagan le h-eagal an Tighearna, na ionmhas mòr, agus buaireas leis.

Is fearr lòn do luibhibh, far am bi gràdh, na damh biadhta agus fuath leis.

Diomhanas agus breugan cuir fad uam ; na toir dhomh bochdainn no beartas, beathuich mi le biadh a bhios iomchuidh air mo shon.

Air eagal gum bi mi làn, agus gu'n àicheadh mi *thu*, agus gu'n abair mi, Cò e an Tighearn ? no gu'm bi mi bochd, agus gu'n goid mi, agus gu'n toir mi ainm mo Dhé an diomhanas.

Cluinneamaid brìgh na chaidh ràdh uile : Biodh eagal Dé ort, agus gléidh 'àitheantan ; oir *is* e so *dleasdanas* iomlan an duine.

Oir bheir Dia gach obair chum breitheanais, maille ris gach ni diomhair, ma's maith, no ma's olc e.

Earrainnean

DE AN SCRIOBTUIR.

Oir cha di-chumhnichear an t-ainnis gu bràth ; cha d' théid as do dhòchas nam bochd gu siorruidh.

Dheasaich thu, a Dhé, do d' mhaitheas do 'n *duine* bhochd.

Oir éisdidh an Tighearna re bochdaibh.

Sàsuichidh mi a bochdan le h-aran.

Oir ithidh am bochd tagha mo cheud thoraidh-sa ; agus luidhidh an t-ainnis a sios ann an tearuinteachd.

Le ceartas bheir e breth air bochdaibh an t-sluaigh ; saoraidh e clann nan ainnis.

Oir saoraidh e an t-ainnis an uair a dh' éigheas e ; agus an truaghan, aig nach éil fear-cuideachaidh.

Caomhnaidh e am bochd agus am feumach ; agus tearnaidh e anama nam feumach.

Bheir e 'n aire do ùrnuigh nan diobarach, agus cha dean e tàir air an athchuinge.

Scriobhar so do 'n àl re teachd ; agus molaidh an sluagh a ghinear an Tighearna.

Oir dh'amhairc e nuas o airde a naomhachd féin; o na néamhaibh sheall an Tighearn air an talamh.

Agus togaidh e suas am bochd o thruaigh, agus ni e teaghlaichean *dha* mar threud.

Chi na fireana *so*, agus bithidh iad ait; agus druididh gach euceart a béul.

Co *a ta* glic, agus *a* bheir fainear na nithe sin? tuigidh esan caoimhneas grádhach an Tighearna.

A' CHRIOCH.

MEARACHDA A' CHLODH-BHUALAIDH.

Taobh.	Sreath.	
13.	8.	Airson Glac, leugh Ghlac.
21.	5.	Airson dhia, leugh Dhia.
33.	13.	Airson gnuis-marach, leugh gnuis-narach.
41.	16.	Airson fluich, leugh fliuch
57.	11.	Airson comhanach, leugh camhanach.
60.	12.	Airson chomh, leugh dhomh.
61.	15.	Airson bao ghal, leugh baoghal.
68.	16.	Airson doine, leugh daoine.

MEARACHDA A' CHLODH-BHUALAIDH.

Taobh.	Sreath.	
14.	2.	*Airson* phlasg, *leugh* phlosg.
19.	17.	*Airson* cluintinn, *leugh* cluinntinn.
34.	28.	*Airson* ciannail, *leugh* cianail.
40.	16.	*Airson* fuaimnaich, *leugh* fuaimnich.
43.	16.	*Airson* fuaimnaich, *leugh* fuaimnich.
59.	15.	*Airson* tosich, *leugh* toisich.
60.	27.	*Airson* nighe, *leugh* nigheadh.
66.	23.	*Airson* uarainn, *leugh* urrainn.
67.	10.	*Airson* bithinh, *leugh* bithidh.
69.	2.	*Airson* dhridhe, *leugh* chridhe.
77.	25.	*Airson* dhubar, *leugh* dhubhar.
79.	23.	*Airson* sligh, *leugh* stigh.
80.	14.	*Airson* a la *leugh* a ta.
85.	sreath fa dheireadh,	*leugh* creid.
86.	9.	*Airson* rin, *leugh* riu.
87.	10.	*Airson* dh' isleachas, *leugh* dh' islicheas.
96.	21.	*Airson* ghaltromp, *leugh* ghalltromp.

LIBRARY OF SCOTLAND